

GRONINGEN

AFDELINGSORGAAN
NEDERLANDSE
GENEALOGISCHE
VERENIGING
AFDELING GRONINGEN
2016 JAARGANG 23

www.ngv.nl/wwwGRN/

GroninGEN

wordt uitgegeven door de **NGV (Nederlandse Genealogische Vereniging)** afdeling **Groningen** en verschijnt drie keer per jaar.

Abonnementen

GroninGEN wordt gratis toegestuurd aan de leden van de NGV-afdeling Groningen.

Overige leden van de NGV kunnen zich abonneren via een bijkomend of gezinslidmaatschap van de afd. Groningen à € 10,00 per jaar, aan te vragen bij de landelijke ledenadministratie NGV, Postbus 26, 1380 AA te Weesp.

Andere belangstellenden kunnen een los abonnement nemen door overmaking van € 10,00 op rekening NL38 INGB 0005 563062 t.n.v. van NGV-afdeling Groningen te Ten Boer, onder vermelding van 'Abonnement GroninGEN'.

Oude nummers

Losse nummers 2012 t/m 2016 kosten € 4,00 en volledige jaargangen € 10,00, inclusief porto.

Losse nummers eerdere jaren kosten € 1,00 per stuk en € 2,00 per jaargang, exclusief porto. Te bestellen door overmaking op genoemde bankrekening, o.v.v. de gewenste nummers of jaargang(en).

Schrijvers-exemplaren

Schrijvers van artikelen krijgen een auteursexemplaar.

Meerdere exemplaren te verkrijgen tegen een gereduceerd tarief, mits vooraf aangevraagd.

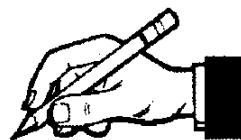
Voor **spelregels, verantwoordelijkheden en advertentiemogelijkheden**: zie onze website.

Website afdeling Groningen:

www.ngv.nl/wwwGRN/

Voorwoord

Arie Buurma, redactielid

Jawel, een nieuw gezicht in de redactie van *GroninGEN*.

Mijn naam is Arie Buurma en ik ben in 1946 geboren in het mooie Westerwolde, om precies te zijn in Sellingen.

Na mijn landbouwkundige studie, gevolgd door een studie meet- en regeltechniek, heeft mijn werkzame leven zich grotendeels afgespeeld in de medische sector, waarbij de computer als meetinstrument een hoofdrol speelde.

Een zilveren lepel in de keukenla van mijn ouders met de afbeelding van een varken en de initialen C.H. en G.G. (wat een "zwienelepel" bleek te zijn) wekte mijn belangstelling voor genealogie. Nog steeds doe ik onderzoek naar mijn en andere families, bovendien doe ik sinds een aantal jaren vrijwilligerswerk bij de Groninger Archieven, waar ik meewerk aan de uitbreiding van de website allegroningen.nl.

Ook wij als redactie staan even stil bij het overlijden van Henk Kampen, in mei van dit jaar. Henk was niet alleen de ontwerper van de omslag van ons ledenblad, maar verzorgde ook de mutaties, die bij elke uitgave nodig waren. Hij deed dat met veel kennis van zaken.

Bekende en minder bekende auteurs hebben ervoor gezorgd dat we u weer een gevarieerde reeks artikelen voor kunnen schotelen. Graag willen we dit zo houden, maar helaas moet ik u melden dat onze voorraad aan kopij een dramatisch laag peil begint aan te nemen. Ik doe daarom een oproep aan u allen.

Als u denkt dat u een leuk genealogisch getint verhaal hebt, schroom dan niet en neem contact op met redactie@groningen.ngv.nl. Hierbij is het niet nodig een schrijver van naam en faam te zijn.

Namens de redactie wens ik u veel leesplezier.

ADVERTENTIE

Geschiedenis Literatuur Architectuur Natuur
Duitse boeken voor Duitse prijzen

Boeken over Groningen

BOEKHANDEL
GODERT WALTER

Oude Ebbingestraat 53
9712 HC Groningen

050-312 25 23
info@godertwalter.nl
www.godertwalter.nl

Afdelingsprogramma

Alle bijeenkomsten in deze periode vinden plaats in de **Groninger Archieven, Cascadeplein 4 te Groningen**, in het verlengde van het Hoofdstation tussen het Emmaviaduct en het Hoornsediep; vijf minuten lopen vanaf bus- en NS-station. Toegang is gratis. Aanvang 20 uur.

Het lezingenprogramma van NGV-Groningen, Stad&Lande en RHC Groninger Archieven voor het **najaar van 2016** ziet er in het kort zo uit. Voor nadere informatie zie de websites van de organiserende verenigingen en instellingen.

Woensdagavond **19 oktober** – Avond met verhalen over het **eiland Rottum**. Een avond over de strandvoogdenfamilie Van Dijk, ‘malle’ graaf Clancarty, strandingen en het reddingwezen.

In samenwerking met de Stichting Verdrongen Geschiedenis, Stichting Vrienden Rottumeroog en Rottumerplaat.

Woensdagavond **2 november** – Lezingen door Henk Werk over de geschiedenis van de **Groninger Kermis** en door Hein Bekenkamp over de viering van ‘**28 augustus**’.

Zaterdagmiddag 12 november – Aanvang 13.30 uur. Verhalenmiddag over **de Dollard**. Over het Verloren Reiderland, verdwenen dollard-eilanden en een moord-aanslag in de Dollard.

De middag wordt georganiseerd in samenwerking met de Stichting Verdrongen Geschiedenis.

Zaterdagmiddag 10 december – Aanvang 13.30 uur – Antonia Veldhuis over **historisch en familie-onderzoek op internet**.

Naast de lezingen nog uw aandacht voor de Afdelings-Leden-Vergadering:

Dinsdag 8 november 2016

Aanvang : 19.30 uur (vanaf 19.15 uur verzamelen in de hal)

Thema : **Afdelings-Leden-Vergadering**

Agenda :

- 1 Opening en vaststelling van de agenda.
- 2 Mededelingen.
- 3 Notulen Afdelings-Leden-Vergadering van 5 april 2016.
- 4 Bestuur algemeen. Eppo van Koldam te Groningen heeft zich gemeld voor de vacante bestuursfunctie.
- 5 Begroting 2017
- 6 Algemene Vergadering (AV): terugblik op de AV van 23 april 2016, voorbereiding op de AV van 26 november 2016.
- 7 Wat verder ter tafel komt.
- 8 Rondvraag en Sluiting.

De agendastukken worden op de Afdelings-Leden-Vergadering ter inzage gelegd.

U kunt zich ook op deze vergadering voorbereiden door de stukken van te voren telefonisch, schriftelijk of per e-mail aan te vragen bij de secretaris dhr. H.J. Timmer, e-mail: secretaris@groningen.ngv.nl.

Agenda

- 8 okt. Op deze zaterdag is de 30ste dit jaar extra grote editie van de **Dag van de Groninger Geschiedenis**. Op het programma staan onder meer voorstellingen, lezingen, muziek, stadswandelingen, depotrondleidingen, een tentoonstelling, een informatiemarkt en een boekenmarkt. De dag wordt geopend door Andreas Blühm, directeur van het Groninger Museum. De geschiedenis van stad en provincie Groningen staat centraal met bijzondere aandacht voor het thema '**Grenzen**'. Zo vertelt oud-marechaussee Koos Schipper bijvoorbeeld over zijn jaren bij de grensbewaking. Er is ook mobiel erfgoed te bewonderen: in de Zuiderhaven liggen historische schepen er staan oude Groninger brandweerwagens op het Cascadeplein. Dit jaar is het tijdens de Dag van de Groninger Geschiedenis dubbel feest, want het Poparchief Groningen bestaat 10 jaar!
Locatie: RHC Groninger Archieven, Cascadeplein 4 & 10. Tijd: 11–17 uur. De toegang is gratis. Zie ook www.dagvandegroningergeschiedenis.nl.
- 26 okt. Lezing door Kees van der Ploeg over de iconografie van de Groninger Kerken: schilderijen en hun betekenis. Georganiseerd in samenwerking met de stichting Monument en Materiaal.
- 7 dec. Lezing door Caroline Verhoeven over de tradities en rituelen van de Groninger plattelandskeuken. Georganiseerd in samenwerking met Levend Erfgoed Groningen.
-

Naamslijsten XLIII

Willem G. Doornbos, Groningen

XLIII Wedmannen in Hunsingo, 1652¹

Op de achterzijde van een plakkaat van de Gedeputeerde Staten van stad Groningen en Ommelanden – uitgevaardigd op 7 februari 1652 en niet lang daarna verspreid – staat een rijtje namen. Bij enkele daarvan staat een functie: wedman. Het betreft het bewijsstuk voor de Gedeputeerde Staten van de bode Roeleff Philips, dat deze daadwerkelijk het desbetreffende plakkaat heeft afgegeven aan de ter plaatse fungerende wedman. Voor deze 'reyse' ontving Roeleff Philips 6 gulden. Dergelijke bewijsstukken zijn nauwelijks overgeleverd en geven een kijkje in de distributie van gedrukte plakkaaten halverwege de 17^e eeuw.

De route die Roeleff aflegde is goeddeels te volgen. De plano was namelijk in vieren gevouwen. De kwarten waren als volgt verdeeld: linksboven (1); rechtsboven (2); linksonder (3); rechtsonder (4). De route was als volgt:

1. Adorp, Sauwerd, Wetsinge, Winsum, Obergum, Baflo, Rasquert, Eenrum, Wehe, Warfhuizen en Leens.
2. Houwerzijl, Ulrum, Vierhuizen, Hornhuizen, Kloosterburen, Wierhuizen, Pieterburen, Westernieland, Den Andel
3. Warffum, Usquert, Uithuizen, Zandeweer, Rottum, Kantens; Nijenstein, Westervijlwerd, Stitswerd.
4. Meden, Onderdendam, Onderwierum

Tot halverwege het derde kwart is de route een logische. Na Kantens wordt het onduidelijk.

Kortom: de bode van de Staten bracht – in de kortst mogelijke route – het plakkaat in het landschap Hunsingo rond en de wedman in kwestie tekende deze hoogstwaarschijnlijk op de daartoe aangewezen plek af. Op deze wijze werd de wettelijke nieuwsvoorziening in een dertigtal belangrijke dorpen kenbaar gemaakt.

1

Anslaegen een plackaet toe Adorp. Peter Jacobs
Angeslaegen een plackaet tott Sawert. Jan Harmens
Anslagen tot Wetzin. Anne Sibrants
Angeslagen een plackat tot Wynsom endije Obbergom endije ock medde gestuert twee plackatten naer Baffelt endije Rasqer. Jasper Harms
Angeslagen een plakaet tot Enrum. Garbrant Steffens, wedman
Anslagen een plackaet toe Wee. Sijmen Allerts
en toe Warffhuysen een plackaet anslagen
Anslagen en plackt tot Lyns. Tydde Yansen

2

Anslaegen een plackaet op Houwersijl. Jan Mennes
Een plackaet anslaegen toe Uldrum undt Vyerhuysen. Juryen Jansen
Angeslagen een plackat toe Horhuysen. Frerck Sywerts
Anslagen een plackaet toe Closterbuyren. Toemes Crijns
Angeslagen een plackat toe Werhusen. Jacop Jaspers
Tot Petersbuiren angeslagen een placat
Ontfangen een plackat wegens 't Westernijlant omme angeslagen te worden desen 10 feb. 1652. Sibbo Johannis
Anslaegen een plackt in Den Andel. Hindrick Smijt

3

Angeslagen een placcaet tot Warshum. H. Jansen
Anslagen tot Usquert en mede tot Wthusen. Wicher Eppens
Anslaegen een plackaet toe Sandwer. Jan Claesen
En plackaet anslagen toe Rottum. Wijllen Jans
En placat angeslagen tot Cantes ten huse Evert Douwes
Anslagen eyn plakat tho Meystien un tho Westerweijter. Peter Peters, wedman tho Cantes
Anslagen een plackaet toe Stytswert. Ludde Alles

4

Anslagen een plackat op de Meden. Hertyens Fockens
Anslaegen een plackaet toe Onderdendam. Abel Yacops
Anslaegen een plackaet toe Onderwyerum. Abel Frerycks

Noot

1 GrA, toegang 1605 (rood na reductie), inv.nr. 313, plakkaat, 7 febr. 1652, pak 5

Kopietje?

Bij CopyRight! zijn ze zo gemaakt!

Printen
Plotten
Kleurenkopie
Grootkopie
Scannen
Inbinden
Plastificeren
Inktcartridges
Computertraining

COPYRIGHT!

Helpman

Verl. Hareweg 45
(050) 527 53 55
helpman@copyright.nl

Zuid-Oost

Verl. Bremerweg 8
(050) 318 80 34
zuidooost@copyright.nl

Kerklaan

Kerklaan 49-51
(050) 571 46 66
kerklaan@copyright.nl

Roden

Kennelstraat 15
(050) 501 65 19
roden@copyright.nl

WWW.
COPYRIGHT
.NL

Arkema

Mattie Bruining-Hoeksma, www.mattiebruining.nl

De twee zonen van Egge Jacobs namen op 7-3-1812 de naam Arkema aan, vermoedelijk naar aanleiding van hun afkomst van 'de Ark' te 't Zandt. Een Mennisten-vermanning (een kerkgebouw van de doopsgezinde gemeente) werd vroeger Ark genoemd. In 1534 was 't Zandt een centrum van wederdopers, er stond een grote boerderij 'de Arke' genoemd. Deze behoorde aan Eppe Peters, 'eyn rijck man'.

Boerderij de Grote Ark te 't Zandt; waar in 1534 Eppe Peters boer was.

Bron: boek P. Coolman.

"In 1535 was er een vreemde gebeurtenis bij de boerderij: Het gerucht dat Anthonie Kistemaker, als Groninger afgezant uit Münster terug was, had tot gevolg dat wel 1000 personen uit de streek zich rondom de Ark in 't Zandt verzamelden. Van deze menigte lieten zich in één nacht 300 mensen dopen om 'het komende oordeel te ontgaan'. Onder het (weder) dopen moest men bidden 'zo ras gelijk de Oyvaer int clippen' (= kleppen). Maar plotseling was daar Harmen Schoenmaker, naar men zegt: 'uut 't Zandt'. Deze man raakte door de verhalen van afgezant Kistemaker over hetgeen zich in Münster afspeelde zodanig opgewonden dat hij zich geroepen achtte te zijn banierdrager Gods bij een eventuele tocht naar Münster. Vervolgens sloeg de fantasie bij Harmen over in echte godsdienstwaan. Want hij was toch niet de Messias, hij was God de Vader zelf! In het bed van Eppe Peters liggende, met naast zich een ton bier, riep hij galmend: "Slaat dood, slaat dood, monniken en papen, alle overheid op de hele wereld, in bijzonderheid onze overheid." En daarna riep hij uit: "Bekeert u, bekeert u!" en ook maande hij: "Bidt, bidt, bidt!". Ook wilde Harmen een evangelisch wonder verrichten. De boer van de Ark, Eppe Peters, had een lamme voet maar na het bevel 'Sta op en wandel!' bleef genezing uit. Eppe wilde Schoenmaker niet beschaamd maken en vluchtte naar zijn buurman.

Met Harm Schoenmaker liep het niet goed af. Op het gerucht dat de Stadhouder in aantocht was, gingen de mensen naar huis, nadat ze 'de Vader' op de Ark in bed vastgebonden hadden. Toen de gerechtsdienaren kwamen sneed de vrouw van Eppe Peters de touwen door, waarop Schoenmaker de mannen eerst nog met een drietandsvork voor zich uitdreef. Uiteindelijk is hij overmeesterd en in de gevangenis, waar hij uiteindelijk stierf, bleef hij zijn kreet herhalen: "Slaat dood monniken en papen en de

overheid over de hele wereld!”.

Afgezien van het verstoren van een nieuwe verzamelplaats, nu te Oosternieland, waar de broeders tijdens de ingevallen dooi over de dijken moesten vluchten, werd het weer rustig rondom de Ark, en moeten we bij de vermelding van Oosternieland niet denken aan de Kleine Ark, volgens de overlevering een oude menistenvermaning?” Voor- gaande gegevens uit het boek: ‘Doopsgezinden in de Ommelanden’ van P. Coolman en de column van Ruurd Walinga, Friesch Dagblad van 20-10-2004.

Boerderij de Kleine Ark te 't Zandt, ooit gelegen aan open water, waar de vluchtboten klaar lagen.

Bron: boek P. Coolman.

Eerder genoemde Egge Jacobs komt via zijn vrouw Martje op de Ark. Martje Sijwerts was een dochter van Sijwert Harms en Bouke Everts. Sijwert Harms was boer en woonde in 1726 op de Ark. Hij trouwde in 1732. Hij is overleden vóór 1748, toen trouwde z'n vrouw Bouke met Derk Arents. Het was dan haar 3^e huwelijk. Uit haar 1^e huwelijk met Harm Everts werden twee zonen geboren: Tonnis en Evert. Uit haar huwelijk met Sijwert drie kinderen. Naast Martje zijn dat Jan en Klaas. Met Derk kreeg ze geen kinderen.

De voorgangers bij de 'Wederdoopers', volgens het boek van P. Coolman:

Het wondere ambt: de lijst van herders en leraren te Zijldijk:

rond 1534:	Obbe Philips, oudste te Leeuwarden
tussen 1551-1582:	Leenaert Bouwens, oudste te Emden
rond 1626:	Pieter Tewens, oudste op 't Zandster Voorwerk
1683:	Harmen Peters
rond 1740:	Jacob Rengers boer op de Coenerheem
1744-1758:	Claas Everts, boer op Kolhol
1755-1777:	Claas Jans, boer op de Wilkemaheerd onder Startenhuizen
rond 1761:	Harm Everts, boer aan de Korendijk
rond 1763:	Derk Arents, boer op de (Grote) Ark
1767-1803:	Remt Reeukes

Dat het een kleine gemeenschap betreft blijkt wel uit het feit dat Egge Jacobs (hij trouwt met Martje) weer een zoon is van Jacob Rengers, ook genoemd als 'herder'. Claas Everts en Harm Everts zijn waarschijnlijk de broers van Bouke. Derk Arents de 3e man van Bouke. Derk is dus ingetrouwd op de boerderij de Ark, waar Bouke al woonde met Sijwert. Bouke overlijdt waarschijnlijk in 1767, dan koopt Derk Arents de kinderen van zijn vrouw uit en daarna verkoopt hij de boerderij.

De naam Arkema komt al in 1725 voor in verschillende gemeenten. Misschien waren er meer boerderijen die 'Ark' heetten, waarnaar mensen zich gingen noemen?

Volgens de site van het Meertens-instituut komen er in 1947: 211 Arkema's voor in Nederland en in 2007: 312. Vooral in Noord-Groningen.

Een achternaam eindigend op 'ma', zoals mijn meisjesnaam Hoeksma komt vooral voor in Friesland. In Groningen werd er vaak gebruik gemaakt van de uitgang: 'ema'. B.v. Hoeksema en dus Arkema.

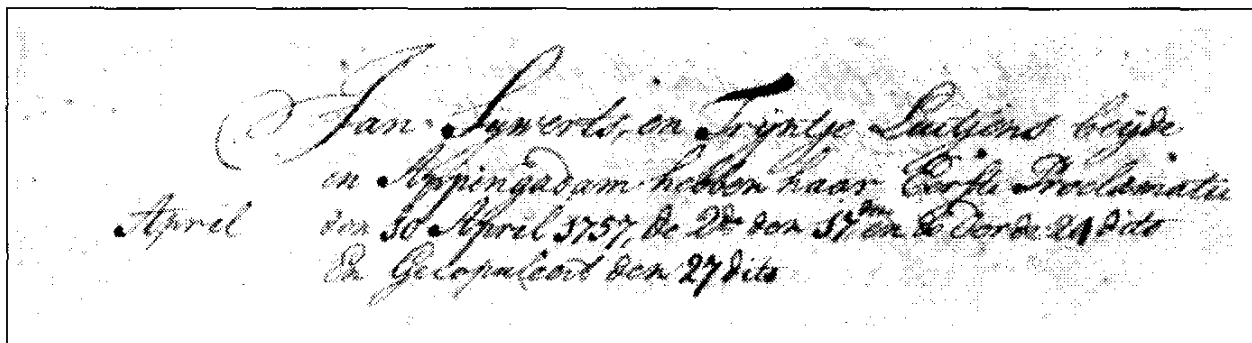
De lijn naar mijn man:

Sijwert Harms

Jan Sijwerths rond 1730

× Bouke Everts

× Trijntje Luitjes; huwelijk in 1757:

Harm Jans Arkema 1766-1825

Jan Harms Arkema 1794-1836

Douwe Jans Arkema 1823-1895

Jan Douwes Arkema 1862-1934

Trijntje Arkema 1894-1975

Neeltje Veenstra 1930-

Jelle Bruining 1958-

× Christina Abrahams Lamath

× Trijntje Douwes van de Wal

× Roelofke Jans Jonker

× Roelofke Jacobs Zwerwer

× Jelle Sjoerds Veenstra

× Rinze Bruining

× Mattie Hoeksma (auteur)

Er blijven nog wel wat vragen over die ik verwerkt heb in de tekst. Maar ook ben ik benieuwd of er gegevens zijn over het voorgeslacht van Sijwert (Siewert/Sivert) Harms.

Reacties graag naar: m.bruining@chello.nl

Pieter Pieters, moet toch een vader hebben

Jan van Bolhuis, Wildervank

In 1774 overlijdt in Groningen Pieter Pieters van Bolhuis, gehuwd met Aafke Jans, wonend buiten de A-poort. En dat is dan ook meteen de enige keer dat we hem met deze familienaam aantreffen. Nakomelingen, met dezelfde achternaam, waaronder de auteur van dit stuk, komen nog steeds voor.

Het onderzoek naar de herkomst van Pieter zat lang muurvast.

In 1736 koopt het echtpaar een halve beurtvaart op Strobos ¹. Hij zal dus voor 1715 zijn geboren.

Op basis van het patroniem verwacht je dat zijn vader ook Pieter heet. Maar de enige Pieter die in een van de genealogieën [Van] Bolhuis voorkomt is: Pieter Abels, zoon van Abel Popkes en Geessien Jans, overl. 1671 of 1672, ondertr. Hoogkerk/tr. Middelbert 18-3/12-4-1666 Maria Abbringe van Hoogkerk, dochter van Tamme Abbringe en Liebbe. In Hoogkerk worden twee kinderen gedoopt, het derde in Middelbert en dan verhuist het paar naar Garnwerd, waar de laatste twee kinderen worden gedoopt en waar Maria in 1673 na belijdenis lidmaat wordt.

De namen van de eerste vier kinderen zijn Geesje, Abel, Geese en Tamme Abbringe. Klopt dus keurig met de vernoeming.

Met de doop van de beide eersten is wat aan de hand. Tenzij er complicaties bij de geboorte van Abel waren zodat hij veel later is gedoopt, kunnen beide kinderen niet dezelfde ouders, of tenminste niet dezelfde moeder, hebben: hun doopdata zijn 13 januari en 10 maart 1667. Inderdaad is er nog een Pieter Abels (van Leek) getrouwd in Hoogkerk: op 23-9-1666 met Aeltje Timens, van Hoogkerk. De naam van de moeder wordt niet genoemd in het doopboek, maar op basis van de vernoemingsgebruiken is een dochter Geesje te verwachten bij Pieter en Maria. Omdat er later opnieuw een dochter Geese wordt geboren zal de eerste Geesje jong zijn overleden, en is Abel een zoon van Aaltje Timens ². Deze toeschrijving wordt versterkt doordat bij Abels doop een toevoeging staat: "bij de verlaten inwonende", kennelijk om hem te onderscheiden van een naamgenoot. Die toevoeging ontbreekt bij de andere doopinschrijvingen. Hoe het zij, duidelijk is dat dit de gezochte vader Pieter niet kan zijn. Gezien de tijd zou het hooguit zijn grootvader kunnen wezen. Maar een zoon Pieter is, gezien de vernoemingsregels ook niet te verwachten, tenslotte heetten beide grootvaders Abel en Tamme.

Maar zonder geluk vaart niemand wel, al is het wat schrijnend om dit geluk te noemen. In 1672 laat "Peter Abels weduwe" in Garnwerd een postume zoon dopen. En, de vernoemingsregels volgend, noemt ze hem naar de overleden vader: Peter Abels.

Gezien de tijd zou dit de gezochte vader van Pieter Pieters wel kunnen zijn.

Kunnen we Pieter Abels, die best door het leven kan zijn gegaan als Pieter Pieters in verband brengen met de Pieter Pieters uit de titel van dit artikel? M.a.w. is er een Pieter Pieters of Pieter Abels met een zoon Pieter?

AlleGroningers levert een paar kandidaten:

Pieter Abels tr. Aduard 9-11-1710 Fenje Jacobs. Er werden geen kinderen te Aduard of Garnwerd gevonden uit dit huwelijk. Eventueel zou dit de hier opgenomen Pieter Abels kunnen zijn. Hij is dan laat gehuwd. Noch van hem, noch van Fenje is in Aduard een doop gevonden.

Het is niet onwaarschijnlijk dat moeder Maria Abbringe, achtergebleven als weduwe met nog erg jonge kinderen en vermoedelijk weinig middelen van bestaan, is

teruggekeerd naar Hoogkerk. Daar vinden we dan ook een andere kandidaat: Peter Peters, van Hoogkerk, tr. Hoogkerk 9-5-1700 (Hemelvaart) Claeske Eyses, van Hoogkerk.

Bij het huwelijk staat de volgende aantekening: "Doordien zij beide dienden, haer huijre niet eerder hebben kunnen verlaten".

M.a.w. ze zijn inwonende knecht en meid en konden niet eerder vrij krijgen om te trouwen van hun werkgever(s). Het huwelijk zal nu in de periode van de meikermis zijn gevallen, wanneer van betrekking werd veranderd en er een paar vrije dagen waren, zodat er tijd was om te trouwen.

Noch van Peter Peters, noch van Claeske Eyses is een doop gevonden in Hoogkerk. Zij is misschien dochter van Eisse Hindriks en Trijntien Harmens in de Pannenkoek, die daar na 1680 kinderen laten dopen. Geen huwelijk gevonden. In Hoogkerk zijn ook geen kinderen gevonden.

Dan vinden we: Peter Peters, van Hoogkerk, tr. Hoogkerk 11-7-1706 Geeske Wolters, van Hoogkerk, ged. Leegkerk 27-9-1685, dr. van Wolter Jacobs en Eefse. Dus ook weer een laat huwelijk. Een Geeske (deze??) wordt begraven in Hoogkerk 18-4-1731.

Peter Peters wordt gedoopt te Hoogkerk op 4-12-1707, zoon van Peter Peters.

Zowel de ouders van Pieter Abels x Maria Abbringhe als haar ouders waren landbouwer. Wolter Jacobs net zo. De moeder van de dopeling uit 1707 zal dus Geeske Wolters zijn. Dat is waarschijnlijker dan de boerenmeid Claeske Eyses.

Noten:

- 1 GrA toegang 1534, inv.nr. 4049 (oud RA III x 113), fol. 190vo, 4-1-1736
- 2 Ook J.H. van Niejenhuis. Genealogieën Abbring(h) 1700-1900, biz. 171 noemt Abel niet.

(deel 2) Heeft Pieter Pieters een naamgenoot?

In een eerste deel is aannemelijk gemaakt dat de Pieter Pieter die in 1774 overlijdt deel uitmaakt van de familie [Van] Bolhuis die van Abel Eppens afstamt. Maar als dat juist is, zijn er nog meer voetangels op de weg.

We vinden op 3 mei 1731 te Hoogkerk het huwelijk van Pieter Pieters en Aafke Jans. Een jaar later, op 19 mei volgt de doop van Geese, in het vorige stuk al genoemd. Maar bij die doop is de vader Piet Pieters Bijmholt. Het feminisme heeft nog niet zo toegeslagen dat de moeder genoemd wordt. De naam Bijmholt komt in Hoog- en Leegkerk meer voor. Er is ook een Jan Hindriks Bijmholt, maar een relatie met een Pieter Pieters Bijmholt heb ik niet gevonden.

De volgende vermelding is in Groningen. Pieter Pieters en Aafke Jans laten 14-11-1734 een dochtertje Grietje dopen. Ze wonen dan "buiten A-poorte". Die woonplaats is logisch, want in 1736 koopt het echtpaar een halve beurtvaart op Strobos¹. Van 1737-1747 worden nog zeven kinderen gedoopt, met de namen Jan, Grietje en Pieterke, steeds met vermelding van dezelfde woonplaats.

Inmiddels is Pieter Pieters Bijmholt ook in Groningen opgedoken. Samen met zijn vrouw Aafke Jans koopt hij een behuizing en hofje aan de Grote Cromme Ellenboog, tegenover de Swanestraat². En ook dit echtpaar laat op 31-5-1752 een dochter Grietje dopen. Ze lenen enkele malen geld, en steeds wordt als woonplaats de Kromme Elleboog opgegeven. In 1763 verkopen ze huis en hof³. De koop en verkoop van dit huis zijn de enige keren dat de naam Bijmholt wordt gebezigd.

De volgende transactie is in 1765. Pieter Pieters en Aafke Jans buiten A-poort verkopen hun halve trekschuit⁴.

Ik wil nog één akte noemen⁵. Het echtpaar dat buiten de A-poort woont leent f 200 van de weduwe Abbring. De familie Abbring speelde een sleutelrol in het eerste stuk, maar of deze weduwe de affiliatie die daar werd geconstrueerd verder onderbouwt, is niet na te gaan, omdat de akte alleen “weduwe Abbring” noemt, niet haar eigen naam, noch de naam van haar overleden echtgenoot.

Mogen we aannemen dat Pieter Pieters buiten de A-poort dezelfde is als Pieter P. Bijmholt?

Daarvoor pleiten de volgende punten:

1. De namen Pieter, Aafke en Jan zijn weinig specifiek. Maar de combinatie van deze namen is wel zeldzaam. AlleGroningers.nl geeft geen andere treffers.
2. Er is geen tweede huwelijk van een Pieter Pieters met een Aafke Jans gevonden.
3. Pieter Pieters en Pieter Pieters Bijmholt wonen beiden in Hoogkerk, en vertrekken beiden naar Groningen.
4. Pieter Pieters en Aafke Jans, buiten A-poort worden in Groningen genoemd van 1737 – 1747 en van 1765 – 1774. In het laatste jaar overlijdt Pieter Pieters, het is de enige maal dat hij “Van Bolhuis” wordt genoemd. Pieter Pieters Bijmholt en Aafke Jans komen voor van 1751-1763. Die perioden overlappen niet, maar sluiten aan.

Naast het feit dat aanwijzingen geen bewijs leveren is er eigenlijk maar één argument tegen de veronderstelling dat het dezelfde persoon betreft: waar komt de naam Bijmholt, die drie maal gebruikt is, vandaan?

Er is nog een reden om aan te nemen dat we met dezelfde persoon te maken hebben, en daarmee komen we wel dicht bij een bewijs.

We kijken dan naar Grietje van Bolhuis. Grietje is naimeestersche in het Burgerweeshuis. In 1809 moet ze die betrekking opgeven “uit hoofde van lichaams swakheid”⁶. Ze heeft geen broers of zusters meer, zelfs geen neven of nichten in de buurt, en heeft daarom al eerder bij testament alles vermaakt aan het weeshuis, mits die een behoorlijke begrafenis verzorgen⁷. Ze overlijdt te Groningen op 27 januari 1825, als dochter van Pieter Bolhuis, koornmeter, en Aaffien (familienaam onbekend). Uit de akte kan haar geboortejaar berekend worden: 1752. In dat jaar is geen kind van Pieter Pieters en Aafke Jans buiten A-poort gedoopt, maar wel een Grietje, dochter van Pieter Pieters en Aafke Jans in de Kromme Elleboog.

Kan ik ervan uitgaan dat Pieter Pieters [Van Bolhuis] en Pieter Pieters [Bijmholt] één en dezelfde persoon zijn?

Noten

- 1 GrA 1534/4049, dd 4-1-1736
- 2 GrA 1534 fol 47v, dd 7-4-1751
- 3 GrA 1534 fol 161, dd 2-5-1763
- 4 GrA 1534 fol 135, dd 8-7-1765. Er is nog een koop van een trekschuit - op Delfzijl ditmaal - door Pieter Pieters (geen vrouw genoemd). (GrA 1534 fol 98, dd 14-4-1741). Ik neem aan dat dit niets met "onze" Pieters van doen heeft.
- 5 GrA 1534 fol 124, dd 6-5-1765
- 6 GrA Archief Roode- of Burgerweeshuis, inv. no 1, dl 2, ordinaire vergadering, dd 7-8-1809
- 7 GrA III ij, dd 20-3-1809

Saterdag [Saturdagh, etc.] Uithuizermeeden

Petronella J.C. Elema, Groningen

Een kort overzichtje van een bijzondere familienaam, die helaas niet zal zijn voortgezet.

I. **Jan [Saterdag], tr. N.N.**

Uit dit huwelijk:

- 1 **Jan Jans**, volgt II.a.
- 2 **Frerick Jans**, volgt II.b.

II.a. **Jan Jans Saterdag, tr. Grietje Thieles**, lidmaat op belijdenis Uithuizermeeden (Grietien Thieles h.vrouw van Jan Jansen) 20-3-1696.

Grietje was ongetwijfeld een dochter van Thiele Jans, die in 1671 en 1678 te Uithuizermeeden kinderen liet dopen. Haar broer zal zijn geweest Jan Thieles, wiens vrouw Frouwke Peters op 6 dec. 1689 lidmaat op belijdenis werd te Uithuizermeeden; zij waren daar 26 dec. 1687 gehuwd.

Alleen bij de doop van 1694 kwam Jan Saterdag zonder familienaam voor (dus als Jan Jans); met familienaam en patroniem werd hij genoemd bij de dopen van 1696, 1700 en 1705.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Thiele Jans**, ged. Uithuizermeeden 27-12-1690.
- 2 **Jan Jans**, ged. Uithuizermeeden 4-3-1694.
- 3 **Willemke Jans**, ged. Uithuizermeeden 26-11-1697.
- 4 **Jan Jans**, ged. Uithuizermeeden 20-10-1700.
- 5 **Harmen Jans**, ged. Uithuizermeeden 26-8-1703.
- 6 **Grietje Jans**, ged. Uithuizermeeden 11-1-1705.
- 7 **Martje Jans**, ged. Uithuizermeeden 21-11-1706.
- 8 **Harmen Jans**, ged. Uithuizermeeden 20-4-1710.

II.b. **Frerick Jans Saterdag, tr. Uithuizermeeden 23-4-1699 Hemke Berents**, van Uithuizermeeden.

Zijn volledige naamsvorm vinden we bij de doop in 1708.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Foske Frericks**, ged. Uithuizermeeden 24-7-1701.
- 2 **Jan Freriks**, ged. Uithuizermeeden 3-9-1703.
- 3 **Berent Freriks**, ged. Uithuizermeeden 7-2-1706.
- 4 **Tetje Freriks**, ged. Uithuizermeeden 7-10-1708.

Drie generaties kapitein Valat (Groningen, Paterswolde, Leeuwarden)

Kees van Straten, Hornhuizen

Dit kleine overzicht over drie generaties Valat heeft maar een héél dun stad-Gronings randje, toch is het zonde om het te laten liggen. Ik heb deze familie uitgezocht, omdat de zoon Stephanus de koper was van een landhuis in Paterswolde, de Vennebroek genaamd. De verkoopakte hiervan werd op internet te koop aangeboden. De meeste gegevens vond ik via het internet op de sites van de Groninger Archieven, allegroningers, allefriezen, alledrenten, Hist. Centrum Overijssel en Hist. Centrum Leeuwarden, wiewaswie en Delpher (voor de kranten).

Er is vast meer te vinden over deze drie generaties, mijn onderzoek was niet uitputtend. Deze familie is voor zover ik weet "uitgestorven", mochten er toch nog geïnteresseerden zijn, de verkoopakte is in mijn bezit.

I **Jean Valat**, geb. Vigan ¹ (Languedoc, Fr.) 23-10-1684, overste en kapitein te Groningen, overl. Groningen (Ossemarkt ²) 6-9-1772, begr. Groningen (Eglise François) 11-9-1772, tr. **Magdalena Huguet** ³, overl. vóór 1772.

Uit dit huwelijk:

1 **Stephanus Johannes Valat**, van Venlo, geb. ca. 1715, zie II.

Van zijn leven buiten Groningen is weinig bekend, behalve dat hij op 16 oktober 1731 werd bevorderd tot kapitein ⁴.

Zijn overlijden staat (in het frans) aangetekend in het begraafboek van de Waalse kerk. De Luitenant-Kolonel en Kapitein Infanterie Prins van Nassau-Singen overleed op de leeftijd van bijna 88 jaar, waarvan hij 72 jaar het land had gediend. Hij werd 's avonds bij fakkellicht met "zeer eervol konvooi" begraven in de Waalse kerk te Groningen.

II **Stephanus Johannes Valat**, van Venlo, geb. ca. 1715, kapitein te Groningen, op het landhuis Vennebroek onder Paterswolde, en te Leeuwarden, overl. Leeuwarden, begr. ald. (Jacobijner begraafplaats) 13-7-1797, tr. (1) Groningen 30-12-1746 (HC 8-12, procl. 10-12, att. naar Leeuwarden) **Catharina Magtilda Matthiae**, ged. Leeroord 22-1-1723, overl. vóór 1779, dr. van *Petrus Matthiae*, kapitein te Leeroord en *Eelberdina Waldriks*, tr. (2) Leeuwarden 14-9-1779 (ondertr. 6-8, bruidegom van Batinge in Drenthe) **Maria de Wendt**, geb. Leeuwarden ca. 1715, overl. Leeuwarden 29-1-1794, begr. ald. (Westerkerk), dr. van *Willem de Wendt* en *Idtske Beijlanus*.

Bij zijn huwelijk in 1746 is hij luitenant in het lijfregiment van de Prins van Oranje-Nassau ter repartitie (betaling) van Friesland. Op 26 februari 1749 wordt ⁵ S.J. Valat, luitenant in het regiment Oranje Friesland bevorderd tot kapitein en op 4 maart 1774 tot majoor. Op 1 februari 1787 wordt hij gedispenseerd van dienst met een pensioen van 800 gl. per jaar. Hij overlijdt in 1797 als oud-colonel.

Op 8 december 1746 sluit hij een huwelijkscontract ⁶ met Catharina Magtilda Matthiae. Voor de bruidegom compareerde Jean Valat als vader en voor de bruid Petrus Matthiae en Eelberdina Waldriks als vader en moeder en Eelberdina Matthiae en Hindrik Rudolph Hoeth als zuster en zwager.

Op 13 januari 1749 vindt er een boedelscheiding⁷ plaats tussen Catharina Magtilda Matthiae, getrouwd met de kapitein Stephanus Johannes Valat, en haar zuster Eelberdina Matthiae, getrouwd met Hindrik Rudolph Hoeth, als erfgenamen van hun ouders kapitein en oud-commandeur Petrus Matthiae en Eelberdina Waldrix. Catharina krijgt daarbij de plaats te Veerst en Borgum (Ostfriesland), land in Wiengermoer (Ostfriesland) de *Suilmansvenne genaamd*, de plaats in Blijham, en land in de *Croonpolder*, een obligatie van Ostfriesland groot 1350 gl, een vrouwenzitplaats in de Martinikerk in Groningen, en wat renten. Eelberdina krijgt het huis op de hoek van de Munnekeholm door de ouders bewoond, de plaats te Midwolda, de plaats te Bunde, en land te Blijham. Verder gaat het nog om zitplaatsen in kerk van Bunde 1713 en een koopbrief en obligatie van vrouwe Clebren Suhlemans (een voormoeder?). Hun grootvader Walderk Nantkens woonde in Bunde (en was mogelijk getrouwd met Eltie Harbarts)

Op 1 juni 1752 is hij met zijn vrouw als zwager en aangetrouwde zuster aanwezig bij het opmaken van het huwelijkscontract⁸ van zijn zwager Hindrik Rudolph Hoet, weduwnaar van Eelberdina Matthiae, die hertrouwt met Elisabeth Wildervanck. Voor de bruid compareren haar grootmoeder en haar broers Everhardt en Paulus Wildervanck en zusters Harmanna Maria en Catharina Wildervanck.

In 1751 woont de kapitein Stefanus Johannes Valat aan de Schoolholm te Groningen.

Op 18 december 1753 verkoopt mevrouw Arendina Nijsingh, weduwe kapitein H.J. Wichers, publiek volgens verzegeling het huis Vennebroek met al zijn annexen voor 3700 cgl. aan de Capitein Stef. Joh. Valat en Catar. Magtilda Mathiae⁹.

Stefanus Johannes gaat dan met vrouw en jongste kinderen wonen op het landhuis Vennebroek. Volgens het haardstedenregister van 1754 wordt de Capitein Valat als "keuter" aangeslagen voor 1-0-0 cgl., en in 1755 voor de aanslag voor de 30^e en 40^e penning.

Hij zal tot 1661 op Vennebroek wonen¹⁰, alhoewel hij in advertenties in de *Oprechte Groninger Courant* van 11 juli 1758 en 12 januari 1759 het landhuis Vennebroek met vier beneden- en twee bovenkamers, keuken met fornuizen, regenbak, kelders en verdere commiditeiten, visrijke grachten, vijvers, hoven, een weide voor drie melkbeesten (koeien) en de vrije visserij, lanen en singels, publiek te koop aanbiedt.

In maart 1740 wordt Catharina Magtilda Matthiae in Oude Boteringestraat lidmaat te Groningen, in september 1745 komt zij samen met haar ouders, de Capitein Pieter Matthiae en vrouw Eelberdina, weer binnen van Lieroot.

In maart 1762 wordt C.M. Vallet, geboren Matthis, afkomstig van Eelde nogmaals lidmaat te Groningen, in december 1762 volgt haar man Stefanus Valat haar.

Ze moeten daarna naar Leeuwarden zijn verhuisd, alhoewel hij bij zijn tweede huwelijk van Batinge in Drente schijnt te komen.

Op 24 november 1760¹¹ vindt de publieke verkoop plaats van een halve behuizinge aan de Grote Kerkstraat door heer Colonel Valat bewoond. Op 3 juli 1770 vindt er een huisverkoop plaats van de inboedel van Luitenant-Colonel F. Valat in de Bagijnestraat, en op 3 oktober 1796 nogmaals een boedelverkoop van de Colonel de Valat.

Uit het eerste huwelijk:

- 1 **Magdalena Elberdina de Valat**, geb. Groningen (Schoolholm; vader kapitein), ged. ald. 6-6-1751, overl. Leeuwarden 31-10-1794, begr. ald. (Westerkerk) 7-11-1794.

In december 1766 werd Magdalena Eilbertina Valat afkomstig van Delft, lidmaat te Groningen..

Ze overleed te Leeuwarden ¹² als oudste dochter van de overste Valat, na een uitterende ziekte, nalatende een zuster en vader.

2 **Janna Petronella Valat**, geb. Eelde, ged. ald. 9-9-1753, jong overleden (zie 4)?

3 **Pieter Matthiae (Pierre Matthieu) de Valat**, geb. op landgoed Vennebroek onder Paterswolde, ged. Eelde 14-12-1755, kapitein te Hasselt, overl. Hasselt 31-1-1821, tr. Kolder- en Dinxterveen (ondertr. Meppel 13-12) 31-12-1797 **Elsebe Reinira Vitringa**, geb. ca. 1755, overl. Hasselt 28-11-1826 ('s nachts om 2 uur ¹³), dr. van *Martinus Vitringa* en *Diderica Otters*.

Bij het overlijden was Pieter overste en oud-kapitein. Het huwelijk bleef waarschijnlijk kinderloos, want op 13 januari 1827 roept zijn zwager M.J. Vitringa. (Griffier Staten van Gelderland te Arnhem) in een advertentie in de *Oprechte Haarlemse Courant* iedereen op die vorderingen of recht hebben uit de nalatenschap van Pieter de Valat, zich bij hem te melden, omdat hij overleed zonder laatste wilsbeschikking.

4 **Janette Petronella de Valat**, geb. ca. 1758, overl. Leeuwarden (hoek Kleine Hoogstraat) 27-8-1796, begr. ald. (Jacobijner begraafplaats) 2-9-1796.

Volgens de overlijdensadvertentie in de *Leeuwarder Courant* meldt de oude en zwakke vader S.J. de Valat het overlijden van zijn dochter Janette Petronella, oud 38 jaar. Daarmee zou ze geboren moeten zijn rond 1758. Of is ze toch de dochter geboren in 1753? Dan heeft de vader zich vergist in haar leeftijd.

5 **Jan (Jean) Valat**, geb. op Vennebroek onder Paterswolde, ged. Eelde 18-3-1759, verder onbekend.

Noten

- 1 Begraafboek Eglise Wallon, Groningen.
- 2 Verhuur lijklakens, betaald 11 september, 3 lakens, 3-18-0 cgl.
- 3 Breukdoden, Groningen, breuk betaald 19 september wegens begrafenis bij avond.
- 4 Wiewaswie.nl.
- 5 Oprechte Haarlemse Courant en publicatie gewapende burgermacht, via delpher.nl.
- 6 Arch. Fam. Hoeth en Wichers Hoeth, inv.nr. 68.
- 7 Arch. Fam. Hoeth en Wichers Hoeth, inv.nr. 131 en 132, met retroacta 1776 en 1713.
- 8 Arch. Fam. Hoeth en Wichers Hoeth, inv.nr. 72 en 73.
- 9 Verkoopakte in mijn bezit.
- 10 Wikipedia Vennebroek, foto glas-in-lood raam.
- 11 *Leeuwarder Courant* via Delpher.nl.
- 12 Overlijdensadvertentie *Rotterdamse Courant*, via Delpher.nl.
- 13 Overlijdensadvertentie *Oprechte Haarlemse Courant* 5 dec. 1826, via Delpher.nl.

Gestolen goed gedijt niet voor zeeman Mees Kielema (1887-1911)

Peter van Rooden, Zegge (NB)

Mees Kielema, zeeman van beroep, heeft maar een kort leven gehad; dat staat als een paal boven water. Hij bleef op zee tijdens de beruchte Septemberstorm van 1911. Een hevige noordoosterstorm zorgde in de nacht van 30 september op 1 oktober van dat jaar voor immens zware golven die onafgebroken op de haven van Delfzijl bleven beuken. De wind stond recht op de haven en de aangemeerde schepen aldaar werden flink gemangeld.¹ Nog benauwder was het voor de zeegaande schepen. Hindriktje Kielema-Ruiter, de moeder van Mees zal in de dagen na de hevige storm tevergeefs in de haven van Delfzijl op haar oudste zoon gewacht hebben. De zee geeft en de zee neemt en Mees zou de haven niet meer binnenlopen.

Ondanks dat Mees nog geen 24 jaar was toen hij op zee bleef, is er toch het één en ander bekend over deze jonge zeevaarder. Als oudste in een gezin van zes kinderen, wordt hij net als zijn vader en alle andere mannelijke familieleden van zijn vader zeeman.² In zijn jeugd vaart hij vaak mee op de tjalk³ van zijn vader Antonie die als vrachtschipper vaak op Duitsland voer en daarbij regelmatig onder meer de Waddeneilanden aandoet.⁴ Zodoende leert de jonge Mees al snel een woordje Duits praten en dat is handig, want veel onderwijs heeft hij niet gevolgd. Als hij 15 jaar is, gaat Mees in vreemde dienst. Hij monstert als dekjongen aan bij kapitein Hemmo Leeuw (1849-1904) op zijn schoenerschip *Albertine Amalia*, 251 ton groot.⁵ Vanaf dit moment is het handen uit de mouwen voor de jonge Mees en hij zal in de komende jaren op een groot aantal schepen werkzaam zijn en doorloopt hierbij de functies van dekjongen, lichtmatroos, matroos, kok en eerste stuurman. In oktober 1903 overlijdt vader Antonie op slechts 44-jarige leeftijd, Mees is dan 16 jaar en mogelijk op zee als zijn vader thuis niet meer wakker wordt.⁶

Zoals gezegd, Mees is op veel schepen werkzaam en probeert het nodige geld te verdienen om zijn moeder en de andere kinderen te onderhouden. Dat hij ook op andere manieren aan geld probeert te komen en het niet zo nauw neemt met andermans bezittingen en eigendommen blijkt wel uit het volgende voorval dat zich afspeelt in de zomer van 1909.

Het is geen bijzonder warme zomer, de zomer van 1909, maar Mees, die nu enige tijd thuis is en niet uitvaart, besluit om op straat drankjes te verkopen. Hij sluit met kastelein Jacobus Swart een overeenkomst dat hij aan de buitenhaven van Delfzijl flesjes bier en flesjes limonade aan de voorbij komende bootwerkers slijt. Zo gezegd, zo gedaan. Het venten bevalt Mees wel en in vijf dagen tijd heeft hij zo'n 150 flesjes verkocht aan geïnteresseerde bootwerkers. Voor elk flesje bier krijgt hij 7 cent, voor elk flesje limonade krijgt hij 8 cent. Jacobus heeft inmiddels door dat zijn flesjes op zijn en dat Mees onderhand met het verdiende geld langs moet komen bij hem, hij is hem intussen 6,68 gulden schuldig. Jacobus krijgt in de gaten dat er iets niet klopt en als hij Mees gevonden heeft, blijkt deze al het geld verbrast te hebben aan sterke drank en tabak. Het is onbekend wat het verweer van Mees is, maar Jacobus laat het er niet bij zitten en schakelt de politie in die Mees vervolgens inrekent. De inmiddels schuldbewuste Mees verklaart dat hij niets verkocht heeft of dat zijn gehele voorraad gestolen is. Als er ook drie getuigen bijgehaald worden die kunnen beamen geld te hebben

betaald aan Mees voor een paar flesjes bier of limonade, valt het doek voor Mees. Door de arrondissementsrechtbank van Groningen wordt de 21-jarige Mees op 16 augustus bij verstek veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie weken.⁷ Dat een veroordeelde niet altijd zijn straf moet uitzitten in de plaats waar hij veroordeeld is, blijkt wel als hij op 13 november 1909 arriveert in de gevangenis van Breda.⁸ In het gevangenisregister van Breda lezen we dan ook dat het vonnis van de arrondissementsrechtbank te Groningen wordt overgenomen en dat Mees een periode van 3 weken opgesloten zal zitten in de gevangenis van Breda. En aan het vonnis van drie weken houdt men zich strikt, op 4 december is Mees weer op vrije voeten na zich gedurende deze drie weken goed gedragen te hebben in de Bredase gevangenis.

In 1910 is het weer raak voor de hardleerse Mees. Deze keer is hij aangemonsterd op het Nederlandse schoenerschip *Elsina Helena* waarmee hij als matroos naar het Duitse Flensburg vaart.⁹ Kapitein op deze schoener is de oude Pieter Bosselaar (1840-1927) die Mees, ondanks zijn eerdere veroordelingen, toch meeneemt. Als het schoenerschip weer van Flensburg op weg is naar Nederland, ontvreemdt Mees twee stukken touw en een dekkleed. Hij verstoppt dit in zijn logies in de hoop dat niemand achter deze diefstal komt. IJdele hoop, want al snel grijpt kapitein Bosselaar hem in de kraag. Teruggekomen in Nederland mag de schuldige Mees zich ditmaal verantwoorden voor de arrondissementsrechtbank van Winschoten. Hij wordt aldaar bij verstek veroordeeld tot maar liefst drie maanden gevangenisstraf.¹⁰ Het zou zijn laatste omstrede wapenfeit zijn, want het daarop volgende jaar verdwijnt Mees in de golven. Hij laat na een moeder, drie broers, twee zussen, een opa en oma. Omdat het lichaam van Mees nooit geborgen is, is er geen overlijdensakte opgemaakt. Wel is er een aantekening gemaakt in het bevolkingsregister van Delfzijl; met de notitie "1 Oct.-1911 op zee verdronken." is zijn jonge leven ten einde.

Ouderlijk gezin van Mees Kielema

- I. **Antonie Kielema**, geb. Farmsum 14-7-1859, schipper, sleepbootkapitein, overl. Farmsum (oud 44 jr.) 3-10-1903, tr. Delfzijl 13-9-1887 **Hindriktje Ruiter**, geb. Farmsum 15-5-1864, dienstmeid, werkvrouw, overl. Rotterdam (oud 55 jr.) 12-10-1919¹¹, dr. van *Jan Ruiter* en *Auke Pool*.

Uit dit huwelijk:

1. **Mees Kielema**, volgt IIa.
2. **Lijzabeth Kielema**, volgt IIb.
3. **Jan Kielema**, volgt IIc.
4. **Johannes Kielema**, volgt IId.
5. **N.N. Kielema**, levenloos geboren dochter Delfzijl 13-12-1894.
6. **Auke Kielema**, volgt IIe.
7. **Luit Kielema**, volgt IIIf.

- IIa. **Mees Kielema**, geb. Delfzijl 18-10-1887, matroos, scheepskok, stuurman, overl. op zee (oud 23 jr.) 1-10-1911.

- IIb. **Lijzabeth Kielema**, geb. Delfzijl 17-6-1890, overl. Rotterdam (oud 81 jr.) 18-5-1972¹², tr. Delfzijl 20-6-1913 **Pieter Blaauw**, geb. Siddeburen 14-7-1887, scheepsmachinist, overl. op zee (oud 38 jr.) 25-11-1925, zn. van *Jan Blaauw* en *Nantje Rodius*.

Uit dit huwelijk:

1. **Nantje Blaauw**, geb. Delfzijl 10-1-1914, overl. Delfzijl (oud 0 jr.) 10-9-1914.
2. **Hinderika Blaauw**, geb. Rotterdam 18-4-1915, overl. Rotterdam (oud 73 jr.) 7-3-1989, tr. Rotterdam 15-6-1938 **Aart Willem de Lange**, geb. Rotterdam 24-9-1914, overl. Rotterdam (oud 82 jr.) 1996.
3. **Jan Blaauw**, geb. Rotterdam 17-10-1917, sleepbootkapitein, overl. Rotterdam (oud 62 jr.) 29-2-1980, tr. Rotterdam 30-4-1943 **Jacoba in 't Veld**, geb. Amsterdam 13-2-1921.

Iic. **Jan Kielema**, geb. Delfzijl 22-4-1892, matroos, stuurman, Rijkszeeloods, overl. Rotterdam (oud 73 jr.) 29-10-1965¹³, tr. Delfzijl 17-5-1919 **Hinderika Jantina Ruiter**, geb. Farmsum 2-7-1893, overl. Overschie (oud 83 jr.) 19-6-1977, dr. van *Johannes Ruiter* en *Grietje Bonthuis*.

Uit dit huwelijk:

1. **Antonie Johannes Kielema**, geb. Delfzijl 3-11-1920, houtadministrateur, overl. Dordrecht (oud 71 jr.) 3-4-1992, tr. Alblasserdam 7-7-1950 **Helena Ludovica Lommen**, geb. Zuilen 13-5-1926, overl. Dordrecht (oud 69 jr.) 5-10-1995.
2. **Grietje Hinderika Kielema**, geb. Delfzijl 27-10-1921, overl. Delfzijl (oud 0 jr.) 16-11-1921.
3. **Johannes Jan Kielema**, geb. Delfzijl 9-8-1923, administrateur, overl. Rotterdam (oud 54 jr.) 10-8-1977.

Iid. **Johannes Kielema**, geb. Delfzijl 16-5-1893, zeeman, overl. Delfzijl (oud 66 jr.) 20-1-1960, tr. Delfzijl 9-3-1917 **Fenna Landman**, geb. Woldendorp 3-9-1893, overl. Delfzijl (oud 75 jr.) 21-3-1969, dr. van *Arend Landman* en *Sietske Hakkoer*.

Uit dit huwelijk 4 kinderen.

Iie. **Auke Kielema**, geb. Delfzijl 14-5-1896, dienstbode, overl. Rotterdam (oud 57 jr.) 18-5-1953¹⁴, tr. Rotterdam 20-12-1922 **Johannes Antonius Engbertus Oude Veldhuis**, geb. Enschede 10-9-1891, stalbaas, overl. Rotterdam (oud 72 jr.) 6-1-1964, zn. van *Gerhard Oude Veldhuis* en *Johanna ter Heegde*.

Uit dit huwelijk:

1. **Johanna Hendrika Oude Veldhuis**, geb. Rotterdam 24-5-1923, overl. (oud 82 jr.) Velsbroek 23-3-2006, tr. Rotterdam 9-6-1948 **Cornelis Nicolaus van der Klooster**, geb. Rotterdam 27-2-1917, overl. Rotterdam (oud 74 jr.) 1991.

Iif. **Luit Kielema**, geb. Farmsum 10-4-1898, bankwerker, overl. Rotterdam (oud 56 jr.) 14-12-1954¹⁵, tr. (1) Rotterdam 14-9-1921 **Stefanie Martens**, geb. Westdorpe 28-5-1871, overl. Rotterdam (oud 59 jr.) 30-4-1931, dr. van *Petrus Martens* en *Clementia de Clerq*, tr. (2) Rotterdam 28-1-1942 **Clasina Johanna de Bruin**, geb. Kralingen 3-2-1894, overl. Dordrecht (oud 80 jr.) 20-5-1974, dr. van *Dirk de Bruin* en *Clasina Johanna Pronk*.

Dank aan mr. J.P.A. Wortelboer voor zijn hulp en aantekeningen.

Op deze atelierfoto uit circa 1910 zit Mees Kielema op de stoel rechts vooraan. Naast hem zit zijn zus Auke en achter hem van links naar rechts zien we zijn broers Luit en Jan Kielema.

- 1 Nieuwsblad van het Noorden, 2-10-1911, blz. 2.
- 2 P. van Rooden (2013). Door Weer en Wind. De maritieme geschiedenis van de familie Kielema.
- 3 Een tjalk is een historisch zeilend vrachtschip voor de binnenwateren, met de grotere exemplaren werd ook kustvaart bedreven (nl.wikipedia.org).
- 4 Mogelijk is Mees in deze tijd ook met zijn grootvader Mees Kielema het veen ingegaan. Opa was turfschipper van beroep en heeft ook zijn andere kleinzoon Mees Toxopeus eens mee het veen ingenomen. Deze laatste hield het echter snel voor gezien.
- 5 www.noordelijkscheepvaartmuseum.nl/nl/collectie-en-onderzoek/onderzoek/monsterrollen.
- 6 Het gezin Kielema-Ruiter woont vanaf 1898 in Farmsum in een huisje aan de Vliethorn. Later woonde Hindriktje Kielema-Ruiter in de Ruyterstraat te Delfzijl.
- 7 GrA, arr. rechtbank Groningen, toegang 883, inv. nr. 295, rolnummer 269, 19 aug. 1909.
- 8 Volgens inschrijvingsregister gevangenen, Gevangenen Breda 1815-1940, toegang 55, inv.nr. 150 heeft Mees de periode van 13 november 1909 tot en met 4 december 1909 doorgebracht.
- 9 Algemeen Handelsblad, 19-4-1910, blz. 2.
- 10 GrA, arr. rechtbank Winschoten, toegang 882, Minuten van vonnissen in strafzaken, inv. nr. 496, nummer 228, 10 juni 1910.
- 11 Mogelijk overleden t.g.v. acuut hartfalen.
- 12 Overleden t.g.v. een hersenbloeding c.q. een herseninfarct.
- 13 Overleden t.g.v. acuut hartfalen.
- 14 Overleden t.g.v. een verkeersongeval.
- 15 Overleden t.g.v. acuut hartfalen.

Het eerste huwelijk van Lubbartus van Duinen – huwelijksproblemen rond 1800

Petronella J.C. Elema, Groningen

Aan de vooravond van de 19^e eeuw, aan het einde van het jaar 1799, diende het echtpaar Lucas Tonnis en Margaretha Buining, ehelieden hier ter stede woonachtig, een rekest in bij het Groninger stadsbestuur (GrA, rnr 321, rekestboek, deel 80, 30 dec. 1799):

... hoe zij tot haar uiterste smerte hebben moeten ondervinden dat haar zoons vrouw Maria Brants genaamt en plm. 22 jaren oud, zig onlangs heeft schuldig gemaakt aan ontvreemding van anderlieden goed, tengevolge van dien thans op de Poelepoort is gedetineert en dus volgens de wet daarop bepaalde straffe meriteert, doch, wijl zij gedetineerde, zoverre remonstrante bewust, zich nooit aan diergelijke euvelheden heeft schuldig gemaakt, waardoor verleiding van andere slegte lieden tot deeze strafwaardige daad is overgehaald...

De Municipaliteit renvoijeerde de remonstranten aan het vertegenwoordigend lichaam des Bataafschen volks, maar dezen zagen kennelijk geen termen aanwezig om de vervolging van de schoondochter van Lucas en Margaretha stop te zetten. Vier maanden later viel het vonnis over Maria Brands, huisvrouw van de timmerman Lubbartus van Duinen, volgens hare verklaring 22 jaren oud, te Utrecht geboren en alhier woonachtig, thans op dezer Stads Poelepoort gedetineerd (GrA, RA III ii 6, fol. 144vo-146vo, 23 april 1800).

Zij had op maandagavond 28 oktober 1799 zich begeven ten huize van de koopman Houwing in de Jacobijnerstraat alhier, tegenover wie zij zich uitgaf voor de meid van mevrouw Keiser daar in de buurt aan het Grote Kerkhof woonachtig. Met allerlei smoesjes, o.a. dat mevrouw de naaister in huis had en stof nodig had voor de wieg, kreeg zij twee stukken fijn linnen mee. Dit bracht zij naar Harmanna Duivermans ter vereffening van het aan haar geleend geld onder voorgeven, dat zij dat stuk linnen van haar vader uit Utrecht gekregen hadde.

Harmanna Duivermans, huisvrouw van Johannes Lammerts, een kleerkopersche van 31 jaar oud, was pas ná de aankoop op de hoogte gesteld van het feit dat het geen eerlijk goed was. Zij werd niettemin tot de lengte van haar voorarrest en de kosten veroordeeld.

Maria daarentegen werd veroordeeld om een half uur opentlijk door den scherprechter aan de kaak ten toon te worden gesteld, met het opschrift "schuldig aan diefstal door goederen op een valschen naam te halen", daarna voor twee jaar in het tuchthuis te worden opgesloten om aldaar met haren handen arbeid de kost te verdienen.

Het ziet er naar uit, dat zij deze tuchthuisstraf niet geheel heeft hoeven uitzitten. Twee jaar na dit vonnis diende haar man Lubbertus van Duinen een rekest in (GrA, rnr 321, rekestboek, dl. 83, 1 april 1802):

... hoe in den jare 1798 getrouwt met Maria Brands, dezelve ... in den jaare 1800 zijnde verbannen om het halen van goed op een anders naam, zig na Amsterdam hebbende begeven, aldaar tans als meisje van plaisier in een speelhuis in de Jonkerenstraat alwaar de Rijsende Son uithangt, en wel onder de naam van Natje, weshalven de remonstrant voornemens is eisch tegen haar te nemen tot dissolutie van hun huwelijk uit hoofde van overspel...

Hem werd een wetebrief benevens brieven van voorschrijvinge an de regeering der stad Amsterdam verleend.

Hoe het haar verder verging, heb ik helaas niet meer kunnen achterhalen. Maria (later dus Naatje) kwam uit Utrecht en had vermoedelijk meer levenservaring dan haar ex-man! Maar in elk geval kon Lubbertus een nieuw leven opbouwen.

Om het verhaal af te ronden, zocht ik uiteraard naar Lubbertus' voorouders. Ik kreeg een mooie genealogie rond, met uitzondering van Lubbertus' vader. Was hij, zoals het lijkt, geboren uit het huwelijk van Tonnis Jans en Marchien Alberts, of klopt het allemaal nét niet? Ik geef het de lezer in overweging.

Genealogie

- I. **Tonnis Jans**, van Eelde, otr./tr. Groningen 20-9-/9-10-1732 **Marchien Alberts**, ged. Groningen N.K. 28-5-1708 (als **Marrichje**, aan het Boterdiep), dr. van *Albert Geerts* en *Trijntje Jacobs*.

Marchien werd bij haar ondertrouw vertegenwoordigd door haar vader Albert Geerts. De hier gegeven doop vloeit daaruit voort; de naam van haar moeder keert dan terug in die van haar tweede dochter. Op diezelfde basis zouden de ouders van Tonnis de voornamen Jan en Grietje gedragen hebben. Maar onderzoek in Eelde is altijd moeilijk.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Grietjen Tonnis**, ged. Groningen 17-11-1733 (Korenstraat).
- 2 **Albert Tonnis**, ged. Groningen 25-12-1735 (Korenstraat).
- 3 **Trientien Tonnis**, ged. Groningen 4-2-1738 (Korenstraat).
- 4 **Jan Tonnis**, ged. Groningen 23-8-1740 (Korenstraat).
- 5 **Albert Tonnis**, ged. Groningen 9-10-1742 (Rozenstraat), volgt IIa.
- 6 **Geert Teunis**, ged. Groningen 24-1-1745 (Boterdiep).
- 7 **Lucas Tonnis**, ged. Groningen N.K. 1-10-1747 (Korenstraat), volgt [mogelijk] IIb.

- IIa. **Albert Tonnis [van Duinen]**, ged. Groningen 9-10-1742 (Rozenstraat), olieslagersknecht (1814, 1833), vermoedelijk overl. Groningen (lijklaken N.K.) 29-1-1803, zn. van *Tonnis Jans* en *Marchien Alberts*, otr./tr. Groningen 19-2 / 1-3-1780 **Fokeltijn Jans** [Vokeltje Cappert, Fokel Jans, Fockjen Jans Kappers], ged. Winsum 12-10-1738, overl. Groningen (oud 75 jr., bij de Steentilpoort aan de Wal N 262, weduwe Albert Tonnis) 11-3-1831, dr. van *Jannes Cappert* en *Grietje Ariaans*.

Uit dit huwelijk slechts één kind gevonden:

- 1 **Jan Alberts** [ook: *Jan Tonnis*], ged. Groningen N.K. 13-11-1785 (Korenstraat), volgt IIIa.

- IIIa. **Jan Alberts van Duinen**, ged. Groningen N.K. 13-11-1785, voermansknecht (1814), sjouwer (1833), overl. Groningen (oud 72 jr.) 20-1-1858, tr. 1. Groningen 31-7-1814 **Margaretha Douwes Bronsema**, ged. Groningen A.K. 14-10-1781 (Hoogstraatje), dienstmeid, overl. Groningen (oud 51 jr.) 7-11-1832, dr. van *Douwe Douwes Bronsema* en *Sibilla Doedes*, tr. 2. Groningen 7-7-1833 **Hillechien Mennes**, ged. Groningen A.K. 10 juni 1801 (buiten de Herepoort), overl. Groningen (oud 69 jr.) 24-2-1871, dr. van *Willem Mennes*, pannebakker, en *Anna Folkerts*.

Uit het eerste huwelijk:

- 1 **Douwe Bronsema van Duinen**, geb. Groningen 2-6-1815, overl. (zonder de familienaam Van Duinen, dus als Douwe Bronsema, oud bijna 3 jr., aan het Diep Z 84) 17-4-1818.
- 2 **Albert Tonnis van Duinen**, geb. Groningen 9-11-1817, boekdrukkers-knecht, overl. Groningen (oud 69 jr.) 14-8-1887, tr. Groningen 23-10-1842 **Grietje van der Werp**, geb. Groningen, dr. van *Willem van der Werp*, verwer en *Esderdina Coller*.
- 3 **Douwelina Sibilla Bronsema van Duinen**, geb. Groningen 14-10-1820, overl. Groningen (oud 20 wk.) 4-3-1821.
- 4 **Sibilla Douwelina van Duinen**, geb. Groningen 1-6-1822, overl. Groningen (oud 1 jr.) 4-4-1824.
- 5 **Douwelina Sibilla van Duinen**, geb. Groningen 28-7-1824, overl. Groningen (oud 13 mnd.) 21-9-1825.

IIb. **Lucas Tonnis van Duinen**, geb. Groningen ca. 1744 (volgens opgave bij zijn overlijden), mogelijk ged. Groningen N.K. 1-10-1747 (Korenstraat), overl. Groningen (in het Geertruidsgasthuis, oud 70 jr.) 7-6-1814, otr./tr. Groningen 8 / 27-1-1774 (voor haar Lubbertus Buning, als vader) **Margrieta Buining**, ged. Groningen N.K. 23-1-1744 (Boterdiep), overl. Groningen (in het Geertruidsgasthuis, oud 85 jr.) 27-1-1829, dr. van *Lubbertus Buning* en *Antje Claassen*.

Margreta Buning vrouw van L. Tonnis bij Bott. diep werd lidmaat op belijdenis in februari 1774. Haar man vond ik niet als zodanig terug.

Lukas van Duinen en Margareta Buining (69 resp. 70 jr.) werden ingevolge acte van 27 mei 1810 voor de som van f 800 in het Geertruids- of Pepergasthuis geadmitteerd als conventueel of hofjes-bewoner (GrA, Rekeningen Geertruidsgasthuis, 1810, fol. 52). Beide leeftijdsopgaven klinken apocrief; de vrouw zou dan 1739-'40 zijn geboren in plaats van begin 1744, en Lukas' geboortejaar volgens deze berekening was 1740-'41. Zijn geboortejaar teruggerekend vanuit zijn overlijdensakte was dan weer 1743-'44. En de doop die ik voor hem vond was herfst 1747! Dat blijft dus dubieus, vooral ook omdat zijn oudste dochter de naam Trijntje droeg, en niet de naam Marchien. Was hij dan tóch toevallig een naamgenoot? Het kan bijna niet.

Uit dit huwelijk:

- 1 **Teunis Lucas van Duinen**, ged. Groningen 20-11-1774 (Boterdiep).
- 2 **Lubbertus [Lubbartus] Lucas van Duinen**, ged. Groningen 9-11-1775 (Boterdiep), volgt IIIb.
- 3 **Teunis Lucas van Duinen**, ged. Groningen 20-11-1777 (Boterdiep).
- 4 **Trijntje Lucas van Duinen**, ged. Groningen 19-4-1781 (Boterdiep).
- 5 **Tonnis Lucas van Dunen [Duinen]**, ged. Groningen 1-12-1782 (Korenstraat), steenhouwer (vermelding 1841, 1842), "kolonist" (vermelding 1854, 1858), overl. Ommerschans (oud 63 jr.) 6-3-1843, otr./tr. Groningen 1-12 / 23-12-1810 **Pietertjen** [later steeds: **Petronella**] **Reinders Bont**, ged. Groningen N.K. 22-8-1784 (Leliestraat), naaister (1854), overl. Groningen (oud 71 jr.) 12-7-1856, dr. van *Reinder Koenes Bont* en *Zwaantje Pieters Boones*.

Uit dit huwelijk:

- a **Zwaantje van Duinen**, geb. Groningen 2-9-1811, overl. Groningen (oud 85 jr.) 19-1-1897, tr. Groningen 23-11-1854 **Jan Alberts Ehmen**, geb. Pilsum (ambt Greetsiel, Duitsland), schoenmaker, zn. van *Jurjen Freerks Ehmen*, schoenmaker, en *Voske Jansen*.

- b **Margaretha van Duinen**, geb. Groningen 9-6-1813, overl. Groningen (oud 86 jr.) 21-3-1901, tr. Groningen 20-2-1842 **Jeremias Magnin**, geb. Winschoten, oppasser, zn. van *Jeremias Magnin*, schoenmaker, en *Klara Henrietta Slijker*.
- c **Reindert van Duinen**, geb. Groningen 29-6-1815, timmermans-knecht (1841, 1858), overl. Groningen (oud 47 jr.) 30-8-1862, tr. 1. Groningen 6-6-1841 **Elizabeth Ansems Amsing**, geb. Groningen, dr. van *Hendrik Ansems Ansing*, metselaar, en *Maria Krol*, tr. 2. Groningen 10-1-1858 **Anna Wessels**, geb. Groningen, dr. van *Lammert Wessels*, schipper, en *Pietertjen Bonnes*.

6 **Jan Tonnis van Dunen** [Duinen], ged. Groningen 9-5-1785 (Korenstraat), voluit zo genoemd.

7 **Antje Lucas van Dunen** [Duinen], ged. Groningen 29-6-1787 (Korenstraat), naaister, overl. Nieuw Beerta (oud 53 jr., ongehuwde dochter van Lukas van Duinen en Grietje Tonnis, sic) 30-4-1842.

IIIb. **Lubbartus van Duinen**, ged. Groningen 9-11-1775, lidmaat op belijdenis (Lubbartus van Duinen in Heerestraat) 27-5-1807, timmerman (1800), aannemer (1835, 1849), overl. Groningen (oud 52 jr.) 21-8-1828, tr. 1., otr./tr. Groningen 7 / 22-4-1798 **Maria Brands**, geb. Utrecht ca. 1777, tr. 2., otr./tr. Groningen 20-4 / 5-5-1805 **Antje Jans [Smit]**, ged. Nieuw Beerta 13-10-1782, timmermansche (1835), overl. Groningen (oud 66 jr.) 20-2-1849, dr. van *Jan Wierts* en *Elsje Juriens*.

Maria Brands kan zijn geb. Varkenmarkt, ged. Utrecht Jacobikerkerk 23 juli 1775 (get. Willemina Wieland), dr. van Maas Brands en Jacoba de Meester.

Of als Maria Brants, geb. Leeuwenburgsgasthuijs, ged. Utrecht Domkerk 19 augustus 1776, dr. van Willem Brants en Anna Jurgensen.

Nadat Lubbertus van Duinen zijn eerste huwelijk achter zich had gelaten, begon hij zich te ontplooiën. In 1805 werd hij burger van de stad Groningen, als eerste van zijn familie en vermoedelijk ook als laatste, want enkele jaren daarna werd het burgerschap afgeschaft. In 1806 betaalde hij admissiegeld voor het gilde der timmerlieden en metselaars, en in datzelfde jaar werd hij (vermoedelijk óók als eerste van zijn familie) lidmaat van de gereformeerde kerk. Al zijn kinderen volgden hem daarin, met uitzondering van de zoon Hermannus Spanjer, die zoals het lijkt kort na zijn 18^e in dienst is gegaan en niet meer in Groningen is gesignaleerd. Ook Antje Jans zal wel lidmaat zijn geweest, maar met zo'n veel-voorkomende naam is dat moeilijk te onderkennen.

Met zijn tweede vrouw kocht Lubbertus in 1805 (GrA, RA III x 218, fol. 46vo, 30 dec. 1806) van Remt Reinders en Jantje Jans een behuizing met een open middelplaats waarop een mandelige put, en een open agterplaats, staande en gelegen ten W. in de Heerestraat, doende 's jaars aan het Armhuiszittend Convent f 2.18.1 en aan de rentemeester der Geestelijke goederen f 0.13.4. Zwetten (ofwel belendingen) waren ten N.: W.W. Sikkens, ten O. de straat, ten Z.: J. Woldhuis en ten W.: de heer H.L. Wijchel van Lellens. Prijs f 2650, voldaan f 150, de rest – f 2500 – hypotheek ad 4½ % verschaft door het echtpaar Hermannus Spanjer en Lupke H. Roseveld.

Dat was een flink bedrag; de geldschieter had kennelijk vertrouwen in de activiteiten van Lubbertus, vermoedelijk terecht (hij werd later aannemer genoemd). Ongewoon is wel, dat de in 1821 geboren zoon van Lubbertus en Antje de volle naam van hun weldoener meekreeg: Harmannus Spanjer van Duinen! De naamgever was een zoon van Henricus Jans Spanjer en Jantien Jans, ged. Groningen N.K. 21 april 1746

en overleden Groningen 20 oktober 1826, oud 82 jr. Een eventuele familierelatie tussen deze partijen heb ik niet kunnen achterhalen.

Uit het eerste huwelijk:

- 1 **Margrieta van Duinen**, ged. Groningen M.K. 22-2-1799 (Boterdiep), jong overl.

Uit het tweede huwelijk:

- 2 **Margarieta van Duinen**, ged. Groningen 6-12-1805 (Herestraat), lidmaat op belijdenis 26-5-1824, overl. Groningen (oud 58 jr.) 29-2-1864, tr. Groningen 15-5-1835 **Herman Boomgaard**, ged. Groningen 6-11-1805 (aan de Vismarkt), koopman, overl. Groningen (oud 56 jr.) 13-6-1862, zn. van *Andries Boomgaard* en *Harmina Kamphoff*.

Uit dit huwelijk:

- a **Andries Boomgaard**, geb. Groningen 5-4-1836.
 - b **Antje Boomgaard**, geb. Groningen 10-6-1838, overl. Groningen (oud 21 jr.) 20-9-1859.
 - c **Harmina Lubbarta Boomgaard**, geb. Groningen 6-10-1840, overl. Groningen (oud 71 jr.) 15-1-1912.
 - d **Lubbartus Boomgaard**, geb. Groningen 6-3-1843.
 - e **Levenloze dochter**, geb. Groningen 4-11-1845.
 - f **Herman Boomgaard**, geb. Groningen 6-4-1847, overl. Groningen (als Boomgaard, oud 2 jr.) 21-7-1849.
- 3 **Jan van Duinen**, ged. Groningen N.K. 26-5-1808 (Herestraat), overl. Beerta (oud 32 jr.) 7-5-1840.
 - 4 **Elsje van Duinen**, ged. Groningen N.K. 23-9-1810 (Herestraat), lidmaat op belijdenis (Elsien van Duinen aan de Ossemarkt) 27-5-1829, overl. Groningen (oud 23 jr.) 29-9-1833.
 - 5 **Lucretia van Duinen**, geb. Groningen 23-10-1812, overl. Groningen (oud 20 wk.) 15-3-1813.
 - 6 **Lucas Teunis van Duinen**, geb. Groningen 11-10-1814, lidmaat op belijdenis (Lucas Teunis van Duinen aan de Ossemarkt) 26-8-1835, overl. Groningen (oud 34 jr.) 10-7-1849.
 - 7 **Anna Lambarta van Duinen**, geb. Groningen 15-3-1817, lidmaat op belijdenis (Anna Lubbarta van Duinen aan de Ossemarkt) 26-8-1835, overl. Groningen (oud 61 jr.) 11-12-1878, tr. Groningen 27-1-1849 **Teke Roelofs Swart**, geb. Groningen 8-5-1816, koopman, overl. Groningen (oud 62 jr.) 21-2-1879, zn. van *Roelof Tekes Swart* en *Leentje Mennes*.

Uit dit huwelijk geen kinderen.

- 8 **Lucretia van Duinen**, geb. Groningen 29-7-1819, overl. Groningen (oud 7 mnd.) 27-2-1820.
- 9 **Harmannus Spanjer van Duinen**, geb. Groningen 10-1-1821, "hussaar" (1872), overl. Haarlem (oud 52 jr.) 23-5-1872.
In 1840, op 18-jarige leeftijd, woonde hij nog bij zijn moeder. Gedurende het daarop volgende decennium moet hij de stad verlaten hebben. Bij zijn overlijden was hij huzaar; de ziekenvader en een ziekenoppasser van het huis staande in de Kinderhuisstraat (wijk 5 no. 433) verklaarden dat op 23 mei 1872 nademiddag om 10 uur was "ingebragt" het lijk van Harmannus Spanjer van Duinen. Zij verklaarden "bekenden" van de overledene te zijn, en inderdaad werden diens personalia correct weergegeven. Alleen de leeftijd is een jaar mis.
- 10 **Johanna van Duinen**, geb. Groningen 4-4-1823, overl. Groningen (oud 6 dg.) 10-4-1823.

- 11 **Lucretia Johanna van Duinen**, geb. Groningen 26-1-1825, lidmaat op belijdenis (Lucretia Johanna van Duinen in de Poelestraat) 26-8-1846, overl. Groningen (oud 24 jr.) 11-2-1849.
 - 12 **Lubbertus van Duinen**, geb. Groningen 14-4-1828, overl. Groningen (oud 2 mnd.) 16-6-1828.
-

Alle@@@ digit@@@ (negen-en-veertig)

Antonia Veldhuis, Veenwouden

De televisieserie *Verborgen Verleden* (www.verborgenverleden.nl) begint op zaterdag 15 oktober 2016 (op NPO2) met een terugblik op de eerdere uitzendingen. De week erna is de 50e aflevering met René Froger. Vervolgens gaan de volgende bekende Nederlanders op zoek naar hun roots: Herman van der Zandt, Isa Hoes, Twan Huys, Jeroen Krabbé, Nelleke Noordervliet, Rick Nieman en Pieter van den Hoogenband. De hoofdpersonen gaan terug naar een ver en vaak onbekend verleden. In afwachting van 15 oktober kunt u nog oudere afleveringen zien op www.npogeschiedenis.nl/verborgen-verleden.html. En we gaan natuurlijk allemaal kijken naar de uitzending van Rick Nieman waarin onze eigen Albert Beuse van de Groninger Archieven te zien is. De opnames hiervoor werden op 16 maart jongstleden gemaakt.

Tot voor kort maakte ik van een website die me interessant leek vaak een afdruk op papier. Een minder kostbare en handiger manier is de site op te slaan als pdf. Het werkt hetzelfde. Alleen selecteert u nu, nadat u het commando **Afdrukken** hebt gegeven, bij **Wijzigen/Opslaan als pdf** in de plaats van de geselecteerde printer.

www.groningeninbeeld.nl bevat een unieke collectie foto's van Stad en Ommeland van 1880 tot de 70-er jaren van de 20^e eeuw. Verdeeld over 16 categorieën zijn tweehonderdvijfendertig afbeeldingen te bewonderen. Hieronder kerken, markten, openbaar vervoer, personen, AZG en winkels. Onder **Links** (helemaal onderaan) staan verwijzingen naar tien andere websites over Stad en Ommeland.

Vereniging de Ommerschans heeft op de site ommerschans.nl de overlijdens van die plaats staan. Te bereiken via **Geschiedenis**. Na een uitleg over de Verdedigingschans en de bedelaarskolonie staat de link.

Ook rechtstreeks te bereiken via ommerschans.nl/overlijdens.

5191 namen staan op de lijst met vermelding van leeftijd, overlijdensdatum, geboorteplaats, beroep, relatie, vader, moeder, partner, aktenummer, record, inventarisnummer en opmerkingen.

Niet alle plaatsen van herkomst zijn vermeld. De site bevat 93 mannen, vrouwen en kinderen uit Groningen. Een groot deel was kolonist, die kunt u mogelijk dus ook op www.alledrenten.nl vinden.

Abrahams, Jurrien	Hagemeyer, Gerhardus	Nieveen, Jan
Albarden, Pieter	Johannes	Nijenhuis, Jantien
Albers, Bonne	Harmens, Dirkje	Ogordie, Willemina
Alberts, Maria Elisabeth	Hartman, Dirk Roelof	Ottenhof, Wessel
Albregt, Willem	Hase, Johannes	Peese, Jaantje
Appa, Petrus Dominicus	Hazelhoff, Tjaart Carel	Pepping, Willem
Appa, Jozephus Phillippus	Heidemans, Griet	Peppink, Roelof
Balster, Abraham	Hoeksema, Anna Elisabeth	Pesen, Derk Jan
Beem, Hendrik	Hofman, Grietje	Peters, Hanna
Berends, Berend	Hollenberg, Anna	Pijpie, Jan Ludeman
Berends, Rombertina Maria	Huls, Harm	Postman, Johannes
Taliener	Jacobs, Rensje Egberts	Puij, Johannes Frederik de
Berg, Hendrika van den	Jans, Jantje	Quint, Wilhelmus Franciscus
Bingman, Cornelis	Joosten, Berend	Riega, Hendrikus
Boelens, Harm	Joosten, Elisabeth	Rodenberg, Grietje
Brands, Fennechien	Kempen, Nicolaas	Roelfs, David
Brinks, Rinke	Klaassens, Aaldert	Rooijen, Johannes van
Coenen, Petrus	Koning, Jacob	Schefferlie, Johannes
Dammeijer, Hendrik	Kroll, Jubina Aukje	Josephus
Deenen, Johannes van	Kuilenberg, Henri	Schefferlie, Dani
Derks, Anna Maria	Kuipers, Jantje	Scholten, Booike
Deulen, Franciscus van	Lantink, Albertus	Scholtens, Roelof
Deventer, Hendrik van	Lantink, Roelof	Schutter, Pieter
Dijk, Dirk van	Loon, Matthijs van	Sluis, Lammechien van der
Dooijes, Klaas	Martens, Leonard	Smit, Derk
Duinen, Teunis van	Martens, Gipske	Snijders, Rudolphus Adrianus
Elsensohn, Elisabeth Maria	Meijer, Johannes	Steenbergen, Hendrica
Froks, Hermanus	Meijer, Lucina	Strakbeen, Matje
Geertsema, Wilhelmus	Meijer, Wietske	Tafferrene, Harm
Jacobus	Meijer, Jan	Thomas, Hendrikus Leendert
Greven, Jacob Gerardus	Meuge, Hermanus	van der Linde
Groenenstein, Berend	Monij, Aaltje	Trap, Antonij Hendrikus
Bernardus	Mulder, Klaas	Veenema, Petronella Wiebina
Groof, Pieter de	Mulder, Berend	Veldhuis, Geert
Haard, Roelof van	Nieuwentijd, Dina	Verwer, Johannes

53.000 inschrijvingen van Nederlandse militairen die tussen 1797 en 1814 in het leger van Napoleon dienden (waaronder 1067 mannen uit Groningen) staan op de website 'Nederlandse militairen in het leger van Napoleon' (<http://tinyurl.com/hx7exqb>). Naam, geboortedatum, geboorteplaats en eenheid worden vermeld. Via de laatste kunt u de inschrijving vinden in de stamboeken op de website *Memoire des hommes*. Hoe de site werkt en welke gegevens u krijgt kunt u lezen in de *Gens Nostra* van november 2016 op bladzijde 464 en volgend. Het artikel werd geschreven door Bas Lems. (Tip Nieuwsbrief NGV, augustus 2016).

648 namen van Groningers die in de Tweede Wereldoorlog sneuvelden zijn te vinden op wo2slachtoffers.nl/slachtoffers.asp. Op deze site komen de 160.000 namen van Nederlandse oorlogsslachtoffers, er zijn intussen 10.000 gedigitaliseerd. Als u bij Provincie **Groningen** aangeeft krijgt u (alfabetisch) de Groningers die er momenteel op staan. Er volgen meer. Bij sommige mensen staat een foto, zoals bijvoorbeeld bij Anne van der Woude. Bij hem staat ook een link naar een website met een afbeelding van de gedenksteen die opgericht werd in Bakkeveen waar hij met negen andere Groninger verzetsmannen werd gefusilleerd. Hierop ook meer bijzonderheden hierover. De andere mannen waren: A.E. Gorter, ds. S.J. Hoekstra, J. Kazemier, H. Mulder, mr. M. Ritzema, A.P.B. Sanders, A. Smid, E.L. Ubbens en H.N. Werkman. Al deze mensen

Adema, Herman	07-04-1877	15-05-1943
Bakker, Albert	15-07-1923	09-03-1945
Blaauw, Harm Engbert	15-09-1917	22-01-1945
Boersma, Hendrik	04-03-1903	22-01-1945
Bos, van den, Wieger	01-06-1900	01-04-1945
Booma, Klaas	02-04-1914	25-09-1944
Bukers, Jan Willem	14-02-1903	22-01-1945
Denkema, Douwe	16-02-1891	08-04-1945
Dijken, van, Jan	25-06-1903	22-01-1945
Dijkstra, Hobbes	04-09-1923	07-04-1945
Dijkstra, Sippe	26-06-1920	08-04-1945
Doornboech, Karst	23-02-1919	03-05-1943
Duursma, Jan	17-05-1903	22-01-1945
Freundlich, Jan	15-01-1896	12-08-1944

Naam

Geboortedatum

Geboorteplaats

Groningen

Zoeken

..... achternaam begint met

A B C D E F

staan met hun biografische gegevens vermeld. Indien u meer informatie over de personen op de website heeft wordt u verzocht deze door te geven. Het oudste slachtoffer was geboren in 1877, de jongste in 1923.

www.europeana.eu brengt de cultuur dichterbij. De 48.796.394 items van Europa's bibliotheken, archieven en musea kunt u op deze site ontdekken. U kunt zoeken in de grote en verbazingwekkende gedigitaliseerde collecties van erfgoedinstellingen. Het intikken van het woord **groningen** in het zoekscherm geeft 50.337 resultaten. U kunt het aantal verkleinen door een (enige) zoekterm(en) toe te voegen in het zoekscherm. Verder verfijnen kunt u door een woord onder **media** aan te klikken.

De site staat standaard op Engels, om hem in het Nederlands te lezen moet u die taal instellen via **instellingen**, rechtsboven op het scherm. Of u een afbeelding/item vrij mag gebruiken kunt u zien door onder het kopje 'kan ik het gebruiken?' **Free Re-use** aan te vinken. Voor Groningen zijn dat 27.880 stuks. Aanklikken van **Bekijk via** geeft een grotere afbeelding.

Levend erfgoed Groningen heeft zijn website verdeeld over Thema's, alle verhalen, levend erfgoed en activiteiten en vertelt over de tradities zoals Gronings Ontzet, de Leekster tak en over feesten zoals de kermis of Sint Martinus, over gebruiken die kenmerkend zijn voor een gebied en over regionale producten. Bezoek de site en ontdek welke tradities 'echt' Gronings zijn, hoe ze zijn ontstaan en hoe ze leven. Het adres is www.levenderfgoedgroningen.nl.

Beleg van Groningen, 1594 and Groningen | anoniem

Belegging van de stad Groningen in 1594. Illustratie uit een onbekend werk over de militaire wapenfeiten van de prins van Oranje, dl. 1, p. 354.

papier (vezelproduct), prenten

Bekijk via Rijksmuseum

Afbeelding

Op www.mensenlinq.nl kunt u zoeken in overlijdensadvertenties zo die in de landelijke dagbladen zijn verschenen. Op drimble.nl/familie krijgt u deze familieberichten aangeboden in samenwerking met Mensenlinq. Na selectie van een provincie (die weer onderverdeeld is per regio) krijgt u de lijst met overleden personen aflopend van een paar dagen geleden tot oudere datums. Een naam aanklikken verbindt door met de originele advertentie van mensenlinq.

Tot slot nog een update over de digitaliseringprojecten in de provincies Groningen en Fryslân. Op dit moment hebben de Groninger Archieven (www.groningerarchieven.nl) meer dan 3000 archiefinventarissen, waarvan een gedeelte in bewerking en dus nog niet online. Het totaal aantal scans bij dit archief bedraagt ongeveer 4 miljoen,

daarvan staan er ongeveer anderhalf miljoen op Allegroningers. Zoeken op het woord scan geeft intussen 140 treffers (dit zijn dus inventarissen, vorig jaar waren het er 131). Archiven waarvan scans zijn te zien, onder andere de Acta Consistorii van Groningen, boedelbeschrijvingen en Hoge Justitiekamer.

Het aantal registraties op www.allegroningers.nl is op dit moment: doop 485.911, trouwen 199.673, begraven 97541, besnijdenissen 2991, huwelijkscontracten 19.079, memories 45.230, emigranten 8929, geboorteakten 756.629, huwelijksakten 269.512 (inclusief echtscheidingsakten) en overlijdensakten 747.966.

De 'Freonen fan de argifen fan Fryslân' is een groep van ruim 30 vrijwilligers die (verder) werken aan de digitalisering van diverse Friese bronnen. In hun jaarverslag schreven ze dat van het notarieel archief 145.000 records zijn ingevoerd. 1811-1925 is zo goed als afgerond, men is begonnen met de jaren 1925-1935. Van de autorisatie zijn 45 nummers online te doorzoeken (Achtkarspelen, Baarderadeel, Het Bildt, Dokkum, Kollumerland, Haskerland, Oostdongeradeel en Stavoren). Ze zijn te vinden op www.allefriezen.nl, waar enige tientallen gedigitaliseerde bronnen te vinden zijn. Een kleine greep: naamaanname 1811, volkstelling 1744, quotisatie (belasting) 1749, stemcohierien 1698 en 1728 en militairen 1795-1815.

Boekenrubriek

Tobias Wagenaar, redacteur, tkjwagenaar@gmail.com

Sinds het vorige nummer van GroninGEN zijn er weer een aantal boeken verschenen of staan op het punt te gaan verschijnen. Al komen we uit het zomersetizoen, altijd minder qua aanbod zou je denken, en gaan we nu richting de herfst, zijn er toch weer vele mooie boeken op de markt gekomen. Hierna volgt slechts een selectie. Verder vestig ik jullie aandacht op een mega website om een "oud" nog ontbrekend boek te vinden. De uitsmijter is iets over het Westerkwartier(s). En ten slotte, u kunt uw razende reporter te allen tijde tippen. Ook in deze aflevering staan weer de gebruikelijke boeken centraal. Het betreft weer

Verschenen boeken

Grunniger Grimm – door Marten van Dijken. Een vijftigtal vertalingen van Grimmsprookjes door de genoemde Marten van Dijken voorzien van kleurenillustraties door Peter Boersma en Hilda Groenesteyn. Een mooie aanwinst voor een ieder die de Grunneger Toal een warm hart toedraagt. Prijs 24,95. ISBN 978-90-70323-56-1

Gruoninga Jaargang 56 – 2011, copyright 2016. Jaarboek voor genealogie naam- en wapenkunde. U leest het goed. Het heeft even geduurd, maar dan heb je ook wat. Misschien dat er een link met de onlangs afgelopen Olympische Spelen in Rio, topsport, doorzetten en zo ligt. Misschien belooft dit wat voor de toekomst. Nadere informatie – ook over nog verkrijgbare oudere jaargangen – kunt u inwinnen bij M.J. de Lange, Pasveerweg 34, 8934 BX Leeuwarden.

Wachtwoord Vindicat – door Hein Bekenkamp (eindredacteur). Het studenten-corp in Groningen *Vindicat atque Polit* bestaat 200 jaar. Zij vieren hun 40ste lustrum. Het boek is voorzien van illustraties. Prijs 30 euro.

De kinderkolonie – door Wil Schackmann. De bedoeling was om wezen, vondelingen en verlaten kinderen te sturen richting Veenhuizen. Deze kinderen zouden opgevoed worden tot landarbeiders. Totaal zijn er ongeveer 8600 kinderen geweest. Aandacht voor de kinderen, de opzichters en de bestuurders. De kosten rijzen de pan uit en in 1859 wordt de kolonie door het Rijk overgenomen en ontstaat de bekende strafkolonie. Prijs 21,99 euro. ISBN 9789045032474.

Mijn bevrijding – de slag om de stad Groningen (13 – 16 april 1945) – door Frank von Hebel. Deze journalist beschrijft de bevrijding van de stad Groningen. Hij vertelt over de lotgevallen van diverse personen gedurende deze oorlogsdagen. Prijs 14,95 euro. ISBN 9789033004834.

Ede Staal 30 jaar later 1986-2016 – door kunstschilder Sip Hofstede. Ede Staal diende als inspiratiebron voor de schilder. De door hem geschilderde doeken zijn als foto's opgenomen in het boek. Met teksten. Ede Staal weet nog steeds vele mensen op diverse manieren te raken. Prijs 19,95 euro.

De gaskolonie – Van nationale bodemschat tot Groningse tragedie - door Margriet Brandsma, Heleen Ekker en Reinalde Start. Hoewel niet direct van toepassing op de genealogie, hoort het wel bij de Groningse geschiedenis, sedert 1959, toen het veld ontdekt werd. Er is veel mee betaald en nu ligt er weer een rekening. Als achtergrondinformatie zeker aan te bevelen. Prijs 16,90 euro.

Rudolf Agricola – brieven, levens en lof van Petrarca tot Erasmus – Fokke Akkerman en Adrie van der Laan. Beiden hebben de brieven (55 in aantal) vertaald (vanuit het Latijn), bezorgd en voorzien van een inleiding. In zijn tijd was de Bafloër Agricola een uomo universalis. Hij was filosoof en filoloog, redenaar en vertaler, componist, organist en orgelbouwer. Erasmus zag hem als zijn voorganger. Prijs 49,99 euro.

De sigaar is koning – geschiedenis van sigarenfabriek Albatros – Champ Clark – Lugano - door Aaf Koning. Zij beschrijft de familie – en fabrieksgeschiedenis, te Nieuwe Pekela, als nazaat van een der oprichters. Voorzien van vele afbeeldingen. Prijs 24,95 euro.

Kamerstuk voor stuk – een kijkje in de duizend huizen – door Fritsie Willems. Het betreft hier een fotoboek. Ze heeft verschillende interieurs gefotografeerd vanuit het zelfde standpunt. Het betreft hier woonkamers van het 1000 Woningenplan. Deze woningen zijn er gekomen om de woningnood in de dorpen van Groningen na de Tweede Wereldoorlog aan te pakken. Vanaf 18 augustus 2016 tot en met 30 september 2016 is er bij de Groninger Archieven een gratis toegankelijke expositie over dit plan, het heden, verleden en de toekomst van deze woningen. Samengesteld door Beno en Elzo Hofman. Het boek is daar ook verkrijgbaar. Een bezoekje en een boekje. Prijs 8,50 euro.

Nog te verschijnen boeken

Boerderijenboek Harkstede – Scharmer. Het is bedoeling dat het boek een omvang krijgt van ongeveer 600 pagina's in full colour. Naast de behandeling van de boerderijen qua locatie, zullen ook de eigenaren/bewoners aan bod komen, in het werkgebied. Verder wordt aandacht geschonken aan de zuivelfabriek in Harkstede, de aardappelmeelfabriek De Woudbloem, maar ook aan het boerenleven. De uitgave

wordt verzorgd door de St. Boerderijenboeken Slochteren, Meenteweg 39, 9626 BD Schildwolde. Ze zijn ook per email bereikbaar via boerderijenboekharkstede@ziggo.nl. De prijs van dit boek bedraagt 60 euro, exclusief verzendkosten.

Op Huninga – door Tjeerd Duursma. Centraal staat hier het echtpaar R.J. Clevering en T.F. Clevering-Meijer. De titel verwijst naar hun boerderij “Huninga” bij Eenrum. Zaken als daar wonen, leven en werken worden behandeld. Maar ook hun maatschappelijke betrokkenheid, zoals hun activiteiten bij het St. Het Groninger Landschap; het behoud van molens, bij Verhildersum, bij de Groninger dracht, bij Domies Toen in Pieterburen en meer. De prijs bedraagt 29,50 euro. Het is een uitgave van de St. Uitgaven Noord-Groningen, Pastorieweg 19, 9989 BL Warffum.

Vindplaats(en) om lacunes in de collectie op te vullen

Een mooie vind/zoekplaats is de volgende website www.used.addall.com. In feite betreft het hier een mega zoekmachine die een 22 tal boekensites gelijktijdig doorzoekt. Zoals de kop al aangeeft – 40 bookstores, 20000 dealers and millions of books. De voertaal is Engels, zoals u al wel begrepen hebt. De prijzen worden in US dollars weergegeven. Maar dit is gemakkelijk aan te passen via **Display In** (Geef weer in). Zelf vind ik het een aanrader.

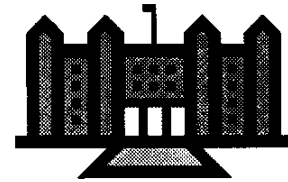
En als uitsmijter – **Kom op verhaal – Verhoalen ien t Westerterkwartier(s)**. Het betreft hier een vertellerscollectief dat aandacht schenkt aan verhalen uit het verleden en heden in het Westerkwartier, al dan niet in het Westerkwartiers. De presentatie kan op diverse manieren. Kijk hiervoor maar eens op hun website www.komopverhaal.nl.

Als d'appelen rijp waeren

Menne Glas, Haren

In toegang 730, inv.nr. 9 (Rechtdagen Selwerd, Midvastere hoofding, 31-3-1641, fol. 34) vond ik:

Is in't Gerichte gekomen Jacob Clasen van Helpen verclarende dat hij verleden herfstte als d'appelen rijp waeren, ten tijde als de vremde man ten huise van Gabbe Lupkes gestorven was, aldaer in de keuken heeft sitten drincken, ende dat de nabuiren in de noorder camer sittende hem hebben ingeroepen, in welke camer sijnde hij van Alijt d'huisvr. van Jan Hermans, Cornelijs d'huisvr. van Gabbe Lupkes ende d' huisvr. van Herman wever is aengerant, van Alijt neder gesmeten ende dat g^{le}. drie wijven hem, op 't hoofd ende voeten sittende ende soo vastholdende, hem tegens sijn wille bevoelet, ende sijn manlicheit uit de broeck hebben gehaelt. Ende dat Gabbe in deselve kamer aff ende aen gegaen is. Waarmede sluitende, is sulcks getiekt, ende den beklagden copie uit de klachten accordeert, ten einde verners in de saecke gedaen werde nae behooren.

Groninger Archieven, Cascadeplein 4, tel.
050-5992000; www.groningerarchieven.nl

Aanwinsten genealogieën etc. in de bibliotheek (toegang 1957)

In de bibliotheek kunt u nu ook de volgende door de **Upstalsboom-Gesellschaft** uitgegeven boeken vinden:

In de afgelopen jaren nieuw verschenen: **30125** *Jennelt* (jaren 1715-1932); **30126** *Greetsiel* (1694-1900); **30127-30129** *Funnix* (1674-1900); **30130** *Aurich* (1771-1900); **30137-30138** *Dornum* (1706-1900), en in herdruk opnieuw uitgebrachte delen **30139** *Baltrum* (1707-1962); **30140** *Spiekerog* (1669-1958) en **30141** *Woquard* (1683-1938).

30191 *Een grote hoop verrot holt en dog weijnig beenderen: grafkelders in het Groningerland*, door Harry Brouwer, 32 pag. Achtereenvolgens vindt u verhalen over grafkelders in Oldehove, Feerwerd, Sauwerd, Wittewierum, Aduard, Pieterburen, Harkstede, Stedum, Zandweer, Midwolde, Uithuizen, Wildervank, Ulrum, Wehe-Den Hoorn, Middelstum en Leermens.

30307 *Zes generaties Roelofsma : Sappemeer / Jan Roelfsema*. - Groningen : [eigen uitg.], 2016. - [ca. 75] p. : ill. ; 30 cm. Met index en bronnenopg.

Stamouders zijn Harm Roelfs Roelfsema / Roelofsma, de in 1782 te Kleinemeer gedoopte zoon van Roelf Harms en Aete Jans (x 1767 Sappemeer), en Barber Pieters de Goede, de ca. 1773 geboren dochter van Pieter Hansens de Goede en Annechien de Lange. Opvallend is dat alle gevonden Roelofsma's tot één en hetzelfde geslacht behoren. Na 1830 komt de naam Roelofsma veelal elders in het land voor, voornamelijk in de omgeving van Nijmegen.

30452 *Voorouders families Blaauw en Lapor / [bij elkaar gezocht en op schrift gesteld door Harry van Dijken]*. - Groningen : [eigen uitg.], 2015. - 164, + CD-Rom (Zie ook: Toegangsnummer 1867, inv.nr. 30452. - Betreft de kwartierstaat van Niels Martijn en Mette Margreet Blaauw. Familienamen in deze kwartierstaat: Blaauw, Jager, Knip, Tonkes, van Dijk, Wolthof, Vos, Ruzius, Lahpor, Komdeur, Koster, Keizer, Baas, Wolthuis, Gankema, Drent. Voorouders meest in de Veenkoloniën, gemeente Slochteren en in het Oldambt.

30451 *Das Leibregiment der friesischen Statthalter: Kriegsgerichte, Offizierslaufbahnen und militärische Lebenswelten in den Garnisonsstädten Leeuwarden, Groningen und Emden 1666-1752*, door Benjamin van der Linde; Berlijn bij Duncker & Humblot, 2016; 580 pag.; ill., krt., portr., tab.; Met lit. en bronnenopg. in voetnoten, met index. Verschenen in de serie *Historische Forschungen*, Band 113.

'Dissertationsschrift' berustende op een in 2014 afgesloten promotie-onderzoek, met aanvullingen; uitgebreide 'Personenkatalog' (van hogere officieren en apart van officieren en enige lagere militairen in de verschillende compagniën en bataillons] in het Lijfregiment van de Friesche stadhouders.

Bestuur van de afdeling Groningen

Voorzitter		voorzitter@groningen.ngv.nl
G. Zuidema	Zilverlaan 30, 9743 RK Groningen	050-5776363
Penningmeester en vice-voorzitter		penningmeester@groningen.ngv.nl
H. Boels	Stadsweg 47, 9791 KA Ten Boer	050-3023207
Secretaris		secretaris@groningen.ngv.nl
H.J. Timmer	Coronastraat 14, 9742 EG Groningen	050-5711142
Bestuurslid	functie vacant	
Redactie GroninGEN		redactie@groningen.ngv.nl
A.E. Buurma	Burg, Cleveringalaan 9, 9801 EN Zuidhorn	06-19783552
H.J.E. Hartog	Snelliusstraat 28, 9727 JN Groningen	050-5253333
T.K.J. Wagenaar	Spiegelstraat 103, 9721 JT Groningen	050-5266701
J.A.P. Waterborg	Vijverweide 13, 9791 EA Ten Boer	050-2303440
Knipseldienst		knipseldienst@groningen.ngv.nl
M. Becker-Jager	Frankrijklaan 49, 9501 RN Stadskanaal	0599-614257
Webmaster		webmaster@groningen.ngv.nl
D. Uuldriks	Velthoek 24, 9642 RB Veendam	0598-633833

Website NGV afdeling Groningen:

www.ngv.nl/wwwGRN/

Inhoud GroninGEN

september 2016, jaargang 23, nr. 3

Voorwoord	65
Afdelingsprogramma	66
Agenda	67
Naamslijsten XLIII: Wedmannen in Hunsingo, 1652	67
Arkema	70
Pieter Pieters, moet toch een vader hebben	73
Saterdag (Saturdag) Uithuizermeeden.	76
Drie generaties kapitein Valat (Groningen, Paterswolde, Leeuwarden)	77
Gestolen goed gedijt niet voor zeeman Mees Kielema (1887-1911)	80
Het eerste huwelijk van Lubbartus van Duinen – huwelijksproblemen rond 1800	84
Alle@@@l digit@@@l 49.	89
Boekenrubriek	92
Als d'appelen rijp waeren	94
Nieuws van de archieven	95
Colofon	96